49րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1612 Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 22 — 5 ՀՈԿՏԵՄ. 1906 17 ՇԱՊԱՆ 1324 — 22 ԷՅԼՈՒԼ 1322

Journal Armenien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բարձր Դրան Պողոտայ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی : ارهانس قیر
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ Ն.	Տարեկան	Վ. Եռամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՎԱՐԺՈՒՀԻԻՆ ՀԵՏ ՓԱԽՉՈՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ ԵՒ ԱՅՐԻ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐԸ

Ամէնքդ ալ կարդացիք Աբբա Տըլաուիի պատմութիւնը, արկածը պէտք էր ըսել։

Զբանսացի այդ երբեմնի վարդապետը գիւղին վարժուհին գլխէ հանելով երեք տարիէ ի վեր, վերջապէս որոշեց իր կրօնաւորական զգեստը թողուլ, կուսակրօնի ուխտն ալ ձգել, և Պռիւսէլ երթալ հաստատուիլ իր սիրածին հետ, աշխարհականի կեանք վարելու և անոր հետ կարգուելու համար։

Բարիզեան թերթի մը մէջ Տըլաուիւ իր արկածներուն պատմութիւնը կ'ընէ յայտարարելով թէ սատանան անգամ մը փորին մէջ մտաւ, չկրցաւ վանել զայն, ո՛չ սաղմոսերգութիւնները, ոչ հսկումները չկրցան փորձութեան դիմադրելու կարողութիւնը տալ իրեն։ Մարի-Ձուէմայի պատկերը կը հալածէր զինքը, ա՛ն կը շողար իր մտքին առջեւ, ա՛ն կը փայլատակէր իր աղօթքներուն մթնոլորտին վրայ, ա՛ն կը բուրէր իրեն առջեւ ծխուած բուրվառին խունկի ամպերուն մէջէն։ Եւ տեղի տուաւ փորձութեան, խօսք մէկ ըրաւ թաղային դպրոցի վարժուհիին հետ, ինք ամիս մը առաջ կծիկը դրաւ, ամիս մը ետքն ալ վարժուհին իրեն մօտը գնաց, և հիմա ա՛լ իրարու քով են անկաշկանդ և անխափան, և հիմնեան ջահերուն բոցը ձեռամբացի կը շօշափեն։ Երեք տարիէ ի վեր իրենց բոլոր յարաբերութիւնները գաղտագողի էին, Երոսի հրապոյրներուն գաղտորսակ նետաձիգներն էին. չէին կշտանար այս պատճառաւ, և հարկ էր վերջ մը տալ այն կատակերգութեան, որովհետեւ սէրը կատակերգութիւն չի վերցներ, քանի որ պղաբերութիւնը կայ որ չի կրնար վարագուրուիլ։

Խե՜ղճ Տըլաուիւ, իր յիշատակարանը կը սկսի սրտաճմլիկ կոչում մը ընելով բոլոր անոնց՝ որոնք սիրոյ սաստկութիւնը գիտեն, ներում կը խնդրէ, «փորձութեան չկրցայ դիմադրել» կ'աղաղակէ, և հիմա ինք ու իր վարժուհին իրենց մէջ ամփոփուած՝ մարմնեղէն վայելքներուն աննախանձ և անաղարտ ծոցին մէջ գգլխած՝ Աստուծմէ պիտի խնդրեն որ 'ներէ իրենց, ինչպէս պարզ մեղաւոր մը ապաշխարութեան և զղջումին կ'ապաւինի՝ նորէն Աստուծոյ աչքը մտնելու համար։

Ընտրած ճամբանին բնական էր, բնական է նաեւ իրենց ապաշաւի ճամբան։

Տըլաուիւ հասարակ միտք մը չէր եւ իր. չուանները կտրելու, իր կառքը քալեցնելու վարպետորդիներէն մէկն է, վարժուհին ալ այսպէս։

Բայց հարկ չկայ անոնց հանգիստը վրդովել հոս, և ոչ ալ մարելու փորձ ընել աշտանակը, որ անոնց սնարքին վերեւ կը վառի ալ հիմա։

Միայն խորհրդածութիւն մը պիտի ներուի ընել։

Մեր աչքին բացարձակապէս կ'արդարանայ Տըլաուիւ, թող ո՛ւնք վարժուհին։ Վարժուհին արուի մը պէտք ունէր, գտած տեղը վեր պիտի բռնէր զայն։ Ան բնաւ յանցանք չունի։

Տըլաուիւ կ'արդարանայ, որովհետեւ ինք իր բերնով կը խոստովանի թէ ուխտին դէմ գործեց փորձութեան չդիմանալով։ Եւ ըրաւ պատուաւորապէս ինչ որ փորձութեան չդիմացողները երկրագունդին ամէն մասերուն մէջ կ'ընեն։ Թողուց իր ժամատունը, թողուց իր փիլոնը, քօղը, և մտաւ այն ասպարէզին մէջ, ուր ո՛չ քօղ կայ ոչ փիլոն, ուր մարդիկ ազատօրէն կ'ընտրեն իրենց համար կէս մը, ուր իրաւունք ալ ունին մէկ կէսին մեռնելէն վերջ ուրիշ կէս մըն ալ ընտրել, նոյն իսկ երրորդ մը, չորրորդ մը, եթէ յաջորդաբար իրենց կէսերը արկածի հանդիպին։ Ընտրեց ա՛յն ասպարէզը, ուր սէրը չընկղմիր մէկ նաւաբեկութեամբ, քանի որ մեքենաները չեն աւրուած։ Ընտրեց ա՛յն ասպարէզը, ուր, Եղնիկի գրածին համեմատ, հազար ճմլելու հարկ չկայ անոր ջուրը խմելով սատանային յաղթելու համար։ Վերջապէս ընտրեց ա՛յն ասպարէզը, ուր խարտիշահեր վարդագոյն օրիորդներ խոստովանարանին նեղ պատերուն մէջ չեն հատցներ վանականներուն սիրտերը։

Ընտրեց այդ ասպարէզը, և մենք ըսելիք մը չենք ունենար Տըլաուիի ընտրութեան դէմ։

Բայց խորհրդածութիւնը զոր պիտի ընէինք, ա՛յն է թէ այսպիսի ընտրութիւն մը պէտք է բաց ճամբան նկատուի բոլոր այն կուսակրօններուն համար, որոնք իրենց ուխտին յարակից փորձութիւններուն չեն կրնար դիմադրել։ Արգելքը ուխտը չէ՞ միթէ. փոխանակ ուխտին մէջ մնալով կատակերգութիւն խաղալու, օրինաւոր և պատուաւոր միջոցն է ուխտը թողուլ և Տըլաուիի ասպարէզին մէջ մտնել։

Սկիզբէն ի վեր ա՛յս եղած է մեր պատճառաբանութիւնը, երբ կուսակրօնութիւնը կը պաշտպանէինք Հորոյի դէմ։

Կուսակրօնութիւնը կուսակրօնութեան համար չենք պաշտպաներ, այլ կ'ընդվզինք կուսակրօնութեան մէջ դիմակաւոր կատակերգութեան դէմ։ Եւ ա՛յն համոզումը ունինք թէ մինչեւ որ կուսակրօնութեան ուխտը սահմանող կրօնաւորներ իրե՛նք գործնականօրէն և յայտնապէս չապացուցանեն կուսակրօնութեան փորձութեան դիմադրելու իրենց անկարողութիւնը, այս կամ այն կուսակրօնին նկատմամբ տարածայնուած գայթակղութիւնները չեն զօրեր կուսակրօնութիւնը պատուաւոր ազէս բառնալու մեր Եկեղեցիին ծոցէն։ Ամէնէն գայթակղալից արարքով ամբաստանուած կուսակրօններն են որ կուսակրօնութեան ջերմեռանդ ջատագովք պիտի հանդիսանան։ Ուստի մեր ըսելիք լաւագոյն գործը կրնայ ըլլալ միայն, չարիքը դարմանելու համար, բաց հռչակել դէպի աշխարհիկ կղերին ասպարէզը առաջնորդող ճամբան, և մենք պիտի ըլլանք առաջին ծափահարողը ա՛յն կուսակրօններուն՝ որոնք թաքթաքուր ուղիներէն հեռանալով, իրենց իսկ խղճին ու հոգեկան զգացումներուն պատիւ բերող ամկեղծութեամբ մը և համարձակութեամբ մը յայտարարեն թէ իրենց ճամբան եղնելիք ճամբան չէ, և օրինաւոր կէսերու պէտքը անհրաժեշտ է իրենց համար, ըլլա՛յ վարժուհի, ըլլայ դերձակուհի, ըլլայ մինչեւ իսկ կիսաշխարհիկ ա՛յդ կէսը, բաւական է որ յայտնապէս կ'ըլլայ ամէն բան, և եղածն ալ անսովոր բան մը չէ, ընդհակառակն իրենց ուխտին ճամբան անսովոր է, իրենց ընտրած ասպարէզը տարօրինակօրէն խորտուբորդ է։

Այս պարագային, ոչ ոք իրաւունք կ'ունենայ արհամարհելու իրենց որոշումը։ Կրնայ ըլլալ որ անգիտակից մէկ վայրկեանին բրած կ'ըլլան իրենց ուխտը, թերեւս պարագաներու պարտաւորիչ դժուարութեան մը միջոցին անանկ հապճեպ որոշում մը տուած են, և հիմակ որ կը տեսնեն թէ անկարող են փորձութեան դիմադրելու, ուղիղ ճամբան կայ. Թողուլ ուխտը և ուխտին արտաքին նշանները և մտնել հասարակ մահկանացուներու ասպարէզին մէջ, ուր ոչինչ կայ ամօթալի։

Եւ եկեղեցին որ չի կրնար անշուշտ իր դարաւոր կազմակերպութիւններէն մէկ վայրկեանէն միւսը հրաժարիլ, ուրիշներ կը փնտռէ, ուրիշներ դիմում կ'ընեն անոր, և երբ այդ ուրիշներուն ալ ներկը մէջտեղ ելնէ, միշտ նոյն պատուաւոր եղանակաւ, այն ատեն, ո՛վ գիտէ, թերեւս հրաժարի իր պահանջումէն և կուսակրօնութիւնը ինքնին դադրի կղերի անջատ դասակարգ մը ըլլալէ։

Ցորչափ ներկայ կացութիւնը չարունակէ, ո՛չ ոք պիտի սրտմտի երբ կ'անուանարկենք գայթակղութեանց, գաղտնի սիրային արարքներու հեղինակները, կասկածելիները. հարկ չենք տեսներ պոռալու եկեղեցիին երեսն ի վեր թէ կուսակրօնութիւնը վերցուի, որովհետեւ գայթակղութիւնները շատ են։ Մեր կարծիքով ասիկա տրամաբանական չէ, մանաւանդ որ գործնականին վրայ չազդեր, պոռա՛ ու կեցիր կուսակրօնութեան դէմ. այդ թումբը տեղի չի տար դիւրաւ։ Անոր մէջ մըտնողներուն բանավարութենէն և պարկեշտութենէն պէտք է սպասել առողջարար միջոց մը թումբը քակելու համար։

Օր մը ըսուեցաւ թէ կուսակրօնները եթէ այս մեր բսած շաւղին հետեւելով աշխարհիկ դասակարգին վերադառնան ու կարգուին, մարդիկը ի՞նչպէս պիտի ապրին։ Միլիոնաւորներու տեղ ու տպրուստ հայթայթող աշխարհիկ ասպարէզը ափ մը կուսակրօնի համար նե՞ղ պիտի գայ։ Այս պատճառաբանութիւնը ողորմելի է և հերքել անգամ չարժեր։ Իր ուխտին դէմ մեղանչելու համարձակութիւնը ունեցող բանաւոր արարած մը, աշխարհիկ ասպարէզին վրայ իր երկու թեւերով ու երկու ոտքերով համարձակութիւնը չունի՞ ապրելու։ Տըլաուիւ ի՞նչ ըրաւ։ Փիլոնը ձգելուն պէս գոհարավաճառի մը միջնորդ պաշտօնեան եղաւ Պրիւսէլի մէջ։ Եւ յետոյ, չէ՞ք հաւատար որ գայթակղութիւն յարուցանող կուսակրօնները մեծ մասամբ իրենց բնոր կապած են արդէն, կա՛մ տուն տեղ ունին կամ պատրաստ դրամ ունին տոկոսաբեր։ Պէտք է աւելի խորհիլ թէ գայթակղող կուսակրօնները աշխարհիկ ասպարէզը չեն մտներ՝ որովհետեւ կուսակրօնութեամբ հանդերձ ըմբոշխնուած աշխարհիկ վայելքը աւելի համեղ և աւելի դիւրագնի կ'ըլլայ։

Հետեւաբար ուրիշ կերպ կարելի չէ. գայթակղութիւնը տարբեր կերպով չի վերնար, եթէ ոչ՝ չարունակ հրաւէր կարդալով փոփոխանաւորներուն որ յանուն բարոյականի, յանուն պարկեշտութեան թողուն յայտնապէս իրենց ուխտը, և ասով յոյժ օգտակար ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլան թէ՛ եկեղեցիին և թէ իրենց անձին։

* *

Այրի քահանաներուն (պէտք է ըսել սակայն անկին) խնդիրը օրուան խնդիր եղաւ, յորմէհետէ ծանուցուեցաւ թէ Ս. Հայրապետը անոնց մէկ քանին իր ներկայութեան ընդունելով հրամայեր է որ կրկին կարգուին։ Ս. Պատրիարքը պաշտօնապէս տեղեկութիւն չունի այս նոր կանոնէն, և յայտարարեց թէ առաջին բողոքողը ինք պիտի ըլլայ։ Արդէն տակաւին կանոն չկայ. եթէ կենար՝ Ս. Պատրիարքին պիտի հաղորդուէր այս կանոնը։ Հայ Եկեղեցիին կանոնները համագումարով կ'որոշուին, կը բարեփոխուին, գործադրութենէ կը դադրին։ Եթէ Կովկասի հայ քահանաները այդքան անհամբեր են, և Ս. Հայրապետը ա՛լ չի դիմադրեր անոնց թախանձանքին, և այդպիսի որոշում մը տուեր է, բացայայտ է թէ գործին մէջ պարզ հեգնութիւն մը կայ, կոկիկ յանդիմանութիւն մը ա՛յն մտօք թէ գացէք ի՛նչ կ'ուզէք ըրէք, կարգուեցէք, մի՛ կարգուիք, դուք գիտէք։

Հաստատեալ Եկեղեցիին կանոններուն դէմ ա՛յսքան թեթեւութեամբ շեղում մը չի կրնար ըմբռնուիլ Նախանձախնդիր ո և է հոգեւորականէ, և յառաջիկայ ձմրան օրերուն համար երէցկինի անհրաժեշտ պէտքը անգամ չարդարացներ հապճեպ որոշում մը, որմէ պէտք է նպաստաւորուին նաեւ մեր անկին քահանաները։ Բայց թեմական եպիսկոպոսներուն հաւանութիւնը և կարծիքը անհրաժեշտ է եկեղեցական կանոն մը փոխելու համար, ձմրան ցուրտին չափ անհրաժեշտ, անկին քահանաներուն անկողնակից կէսերուն չափ անհրաժեշտ։

Ս. Պատրիարքը իր բոլոր թեմական Պաշտօնակիցներուն արձագանգը եղաւ յայտարարելով թէ առաջին բողոքողը ի՛նք պիտի ըլլայ։

Օրմանեան Սրբազան եկեղեցականներութեանց անընկճելի հակառակորդ մը չէ. բայց օրէնքի, կանոնի մարդ ըլլալով, գիտէ թէ այդպիսի որոշում մը ի՛նչ պայմաններով կարելի է տալ։

Հոս ալ դարձեալ մեր սկզբունքին մէկ հետեւութիւնը կրնանք տեսնել։

Եկեղեցին միակ կնոջ այրութեան պայմանով աշխարհիկ կղերը կոչած է պաշտամունքի ծառայութեան. անհամբերները կամ իրապէս ընտանեկան աննպաստ պայմաններու հետեւանքով անկին ապրելու դժուարութեանց մէջ ինկող քահանաները, դարձեալ պատուաւորութեան սահմանին մէջ, կրնան հրաժեշտ տալ իրենց ուխտին և կոչումին, և գալ միանալ միւս աշխարհիկ դասակարգին։ Ապրուստի խնդիրը դարձեալ նշանակութիւն չունի, մանաւանդ ամուսնացեալ կղերին համար։ Այս կղերը ունի իր տունը տեղը, այգին, պարտէզը, արտը, յաճախ իր զաւակներուն դրամագլուխն ալ։ Կրնայ շատ օրինաւորապէս և պատուաւորապէս ապրիլ եկեղեցիէն դուրս. փեթրտուելու հարկ չկայ, ոչ ալ լալկանութիւն ընելու։ Գիւղերու մէջ մանաւանդ քահանաներուն մեծագոյն մասը հողային և երկրագործական աշխատութեանց տուած են իրենք զիրենք. պարտէզ կը մշակեն, չերամի գործով կը զբաղին, սանկ նանկ կ'ապրին, նոր երէցկինն ալ իրեն յատուկ բան մը կ'ունենայ, գոյք կամ պարտէզ, ասանկով կրնան ապրիլ աշխարհական կեանքի մէջ։ Ո՞ր ասպարէզը իրեն յատուկ դժուարութիւնները չունի. ամէն գրագիր, ամէն վարժապետ մինչեւ վերջը մէկ բաթրօնի՞, մէկ Տնօրէնի՞, մէ՞կ վարժարանի կը ծառայէ, ամէն լրագիր միշտ նոյն չա՞փը կ'ընէ։ Ի՞նչ փցուն առարկութիւն է ըսել թէ անկին քահանան ի՞նչպէս ապրի եկեղեցին ձգելով։ Մինչեւ այն ատեն ի՞նչպէս կ'ապրէր, և հիմա որ ուխտին դիմադրելու արիութիւնը ունի, ինչո՞ւ ուխտէն դուրս ապրելու աստիճան արիութիւն մը չենթադրենք անոր մէջ։

Խնդիրը բոլորովին կը տարբերի, եթէ «Գացէ՛ք կարգուեցէք» չըսենք, և Եկեղեցիին կանոնադրութեան համաձայն՝ լրջօրէն բարեփոխենք ընկալեալ օրէնք մը, Եկեղեցական Օրէնքին պահանջած բոլոր ձեւակերպութիւնները յարգելով։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԳԱԼՖԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Գալֆաեան Որբանոցի Խնամակալութիւնը Ս. Պատրիարքին մատոյց հետեւեալ հաշուեցոյցն ու տեղեկագիրը, որոնց հրատարակութիւնը խնդրուած է խմբագրութենէս.—

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր,

Խատգիւղի Գալֆաեան Աղջկանց Որբանոցի Խնամակալութիւնը Ձեր Բարձր Սրբազնութեան կը մատուցանէ Որբանոցին անցեալ 1905 տարեշրջանի մատակարարութեան հաշուեցոյցը, և կը կցորդէ անոր մայր-հաշուոյ տումարը, ուր արձանագրուած են ուրոյն գլուխներու ներքեւ բոլոր ելմտական գործառնութիւնները։

Որբանոցի Սնտուկին անցեալ 1905 տարեշրջանի հասոյթն եղած է 1340.09¼ լիրա Օսմ., իսկ ծախքը 910,60¼ լիրա Օսմ., որով գոյացած է 429,49 լիրա Օսմ., հասութից առաւելութիւն մը, իբր պահեստի գումար, որ բարդուելով նախորդ տարւոյ պահեստի 642,91¾ լիրայի գումարին վրայ, կը գոյանայ 1072,70½ լիրա Օսմ.։ Այս գումարին վրայ աւելցնելով նաեւ Որբանոցի սեփական կալուածոց գնահատեալ արժէքն Լ. Օ. 709 և պատրաստի արմնեթղթոց փոխարժէքը Լ. Օ. 17½, ինչպէս նաեւ ի նորոյ յաւելեալ կարասեաց արժէքը Լ. Օ. 80, Որբանոցին դրամագլուխը կը կազմէ տարւոյս Յունուար 1ին 1878.70¾ լիրա Օսմ., որմէ 978.76 լիրա Օսմ. իբր պահեստի դրամագլուխ սահմանուած է կալուածի մը գնման, և առժամաբար յանձնուած է Գարակէօզեան Դրամատան։

Ստոյգ է որ Որբանոցի հասոյթներն որ կը բղխին կամաւոր նուիրատուութիւններէ, զգալի կերպով կ'աւելնան հետզհետէ, ինչպէս կ'երեւի հաշուեցուցակէն, սակայն նոյն համեմատութեամբ ծախքերն ալ կ'աճին տակաւ, վասն զի սանուհեաց թիւն, որ 1905 տարւոյ սկիզբն 56ի կը հասնէր, անցեալ տարւոյ ընթացքին մէջ բարձրացաւ 70ի և հետզհետէ կարեւոր բարեկարգութիւնք ևս տեղի ունենալով թէ՛ դպրոցին եւ թէ Որբանոցի բաժնին մէջ, ծախքն ալ յաւելցնելու հարկն յառաջ եկաւ։ Եւ ըստ որում որբանոցին մէջ սանուհիներ ընդունելու համար անընդհատ դիմումներ տեղի կ'ունենան, առանց նկատողութեան առնուելու Որբանոցի

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(9)

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵԽՈՐՈՒԹԻՒՆ

Գ.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՇՈԴԵՆԱՒԸ

Դքսուհին բոլորովին մոլեգնած՝ դէպի դուռը ուղղուեցաւ, զոր գոց գտնելով,

—Դուռն ալ գոցեր են, գոչեց, չէ՛, ալ լրբութեան այս աստիճանին կալելի չէ հանդուրժել։

Եւ սկսաւ ձեռքովն ու ոտքովը բռունցքի և կիցի հարուածներ տալ կողմնակի պատերուն։

Երկու վայրկենի չափ կատաղութեամբ հարուածեց պատերը, ոչ ոք պատասխանեց սակայն անոր այս կատաղի հարուածներուն։

—Բայց պարզապէս վատութիւն է այս, գոչեց, կին մը առեւանգել ու զայն այսպէս շոգենաւի մը մէջ ամրափակել, վայրագութեան, ստորնութեան ու կատաղութեան ամէնէն յոռի աստիճանն է։

—Քառորդի մը չափ տրտունջի ու դժգոհանքի լուանքներ արձակեց Սառա զինքը այս կացութեան ենթարկողներուն հասցէին։

Ետքը յանկարծ զգալով որ դրան կղպանքին մէջ բանալի մը մտցուեցաւ, լռեց։ Դուռը առանց ձայն հանելու ինքն իր վրայ բացուեցաւ, ուրկէ մէկը ներս մտաւ։ Սառա բոլորովին այլայլած այս անակնկալէն, սուկումի ճիչ մը արձակեց։

Նեյրս մտնողը զինքն ուսկանոլ որսացող երկու ձկնորսներուն մէկը՝ Լուկն էր, սա տարբերութեամբ որ երբ առաջին անգամ ձկնորսի հագուստ կը կրէր, հիմա հանած էր զայն ու հագած խիստ բարեձեւ ճամբորդութեան լաթ մը, որ մարմնոյն ճապուկութիւնը կը ցայտեցնէր։

Սառա ինքզինքը չկորսնցնելու չափ քաջութիւն ունեցաւ և աչքերը սեւեռեց Լուկի դէմքին, որ տարօրինակ հանգամանք մը ունէր և բաց ի ծնօտէն ու շրթունքներէն և ոչ մէկ մասը կը շարժէր։ Այտերուն վրայ թեթեւ շարժում մը իսկ չէր զգացուեր։ Լուկ կռահելով դքսուհիին իրմէ զգացած սոսկումը,

—Երէկ գիս խիստ անհաւանիչ գտաք դէմքս յոռի ազդեցութիւն կընէ ձեր վրայ ըսաւ երգիծանքով մը։

Սառա խօսակիցը ընդմիջելով

—Երէ՛կ հարցուց

Լուկ վերջին ծայր լրջութեամբ ու ցուրտ վերաբերումով մը,

—Այո՛ տիկի՛ն երէկ ըսի, ձեր յիշողութեանը դիմեցէք, երէկ, երբ ձեզի հետ տեսակցելու պատիւը ունեցայ գիշերը մտնելու վրայ էր, մինչդեռ հիմա պայծառ արեւ մը կը ճառագայթէ, հետեւաբար գիշերը անցած է,

— Բայց անկարելի է այս, մռլտաց դքսուհին,

—Տեսէք, գոչեց Լուկ արեւը ցուցնելով, տեսէք՝ աշխարհը լուսաւորող արեւն ալ կ'ապացուցանէ իմ ըսածներս.

—Ցերեկ ըլլալը չէ որ զարմանք կը պատճառէ ինծ. ես անոր վրայ կը զարմանամ թէ, ինչպէս կրցեր եմ քնանալ այս չափ ատեն. կեանքիս մէջ այսչափ քնացած ըլլալս չեմ յիշեր.

—Իրաւունք ունիք ըսաւ, Լուկ ծիծաղելով. այն ուսկանը որ երէկ պատեց զձեզ քնացնելու զօրութիւնը ունի։

Սառա, Լուկի անհաւանիչ ակնարկին տակ ամբողջ մարմնովը ցնցուեցաւ։

Լուկ շարունակելով խօսիլ,

—Հասկցա՞ք հիմա, ըսաւ, ուրեմն մեր խօսքին դառնանք, նախ սա՛ ազդարարեմ, որ եթէ կը փափաքիք ամէն բանի մասին տեղեկութիւն ստանալ պէտք չէ որ խօսքս ընդմիջէք, քիչ առաջ կ'ըսէի թէ ինծմէ վախնալ սկսած էք, և սակայն ես զձեզ վախցնելու պատճառ մը չունիմ, ինչ որ սրտիս մէջ կայ ամբողջութեամբ պիտի խօսիմ։

Լուկ ձեռքը երեսը տարաւ,

Սառա անուսարսափի մասնուած զարմացական ճիչ մը արձակեց։ Լուկ դէմքը ծածկող դիմակը վերցուցած էր, և հիմա այն դժնի, խուժոռ ու կատաղի դէմքին յաջորդած էր սիրուն ու գրաւիչ երես մը,

—Այս ի՞նչ է, գոչեց Սառա չկրնալով ինքզինքը զսպել։

Լուկ երկու մատներուն մէջ բռնած գեղին դիմակը ներկայացնելով,

—Ասիկա պարզ դիմակ մըն է, ըսաւ, և այնչափ վարպետութեամբ շինուած է որ ձեզի պէս սրամիտ տիկին մը անգամ չի կրնար զանազանել զայն ճշմարիտ դէմքէն։ Այս ամէնէն ետքը սակայն քաջայոյս եմ որ ալ հնազանդութեան և անձնուիրութեան զգացում մը պիտի տածէք ինծ նկատմամբ։

—Ձեզի հնազանդի՞մ և ինչո՞ւ, գոչեց Սառա։

—Պատճառները ետքը պիտի պարզեմ, յարեց Լուկ, դուք առ այժմ պէտք է որ ինծ հնազանդիք կատարեալ սրտով։

Դքսուհին նկատելով որ ամէն պարագայի մէջ ստիպուած է յարգել անոր կամքը,

—Շատ լաւ, կը հնազանդիմ, ըսաւ։

Դեռատի դքսուհին Սառան՝ իբրեւ ճշմարիտ ֆրանսուհի մը, Լուկի հնազանդելէ աւելի, իր բնական կոչումին կը հպատակէր երբ խոստացաւ այս անծանօթին առջեւ գլուխ ծռել։

Լուկ սառն անտարբերութեամբ ուսերը թոթուելով,

—Այո՛, պէտք է որ հնազանդիք ինծ, ըսաւ, երբ առանց ո՛ և է հարկեցուցիչ պատճառի և առանց ուրիշի մը թախանձելուն, իմ անձնական գործերուս միջամտեցիք խիստ անպատշաճ ու անհարկի յանդգնութեամբ։ Արդ, քանի որ իմ ծրագիրս աւրեցիք, հիմա իրաւունք 'ունիմ պահանջելու որ բացարձակապէս հնազանդիք ինծ ու ձեր ձեռքով դարմանէք չարիքը զոր հասցուցիք ինծ։

Սառա զգացած անօրինակ վախը ծածկելու դիտումով,

—Շատ լաւ, ըսաւ, եթէ համոզուած էք հնազանդութեանս, հրաման ըրէք։

Լուկ լուրջ ձայնով մը,

—Պէտք հնազանդիք, գոչեց։

Դքսուհին այս դաժան մարդուն ձեւերէն ու սպառնագին դէմքէն սարսափեցաւ և սակայն պահելով իր պաղարիւնութիւնը, ծաղրական շեշտով մը,

—Կեցցէ՛ս, պատասխանեց, բաւական կարիճ մէկը կ'երեւաս, արդեօք ձեր երկրին մէջ այսպէս կ'ըմբռնեն մարդկութիւնը։

Լուկ առանց այս նախատինքէն զգածուելու,

—Այս փոքրիկ յամառ գլուխդ պիտի հնազանդի՛ ինծ, գոչեց։

—Իրա՛ւ կ'ըսէք, հապա եթէ հնազանդիլ չուզեմ։

—Այն ատեն կը տեսնէք թէ ես ինչպէ՞ս պիտի վարուիմ ձեզի հետ։

Լուկ այս վերջին սպառնալիքը սուր դաշոյնի մը նման վիրաւորեց Սառայի սիրտը, ամբողջ մարմնովը պժգանք զգաց խօսակիցէն և նոյն պահուն սիրական ամուսինը յիշելով,

—Լիւսիէնը, մռլտաց։

—Այո՛, տիկին դքսուհի, կրկնեց Լուկ, Լիւսիէնի կեանքը, տեսա՛ք ինչ շուտ հասկնալ սկսաք ըսածներս։ Երբ ձեր ամուսինը կը քնանար, թուղթերը գտնեցի, ժ'վ ըլլալը հասկցայ։

(Շարունակելի)

չէնքին անբաւականութիւնը, Խնամակալութիւնը անհրաժեշտ նկատեց որբուհիներու ընդունելութեան պայմանները բարեպաշտուհի հիմնադրին՝ Սրբուհի Մայրապետին կտակին ոգւոյն համաձայն սահմանել և ճշդել յատուկ հրահանգով, զոր պատրաստած է արդէն և ի մօտոյ պիտի ներկայացնէ Ձեր Բարձր Սրբազնութեան վաւերացման։

Խնամակալութիւնս երախտագէտ ոգւով կը յիշատակէ որ Օգոստափառ Սուլթանը, որ արդէն Իր Անձնական Գանձէն Որբանոցին հաց և միս կը շնորհէ, մասնաւոր շնորհ մըն ալ բարեհաճեցաւ ընել 100 օսմ. լիրա նուիրելով, և ընդունելութեան արժանի դատելով Որբանոցի սանուհեաց պատրաստած մէկ ձեռագործը, զոր Ձեր Սրբազնութիւնը դրաւ յոտս Գահոյից Ն. Կ. Վեհափառութեան։ Այս Կայսերական կրկին շնորհը մեծ քաջալեր եղաւ Խնամակալութեանս և որբուհիները համակեց խնդութեամբ, որոնք հանապազօր կ'աղօթեն իրենց մշտամրմունջ մաղթանքներով Ն. Կ. Վեհափառութեան Թանկագին կենացը և արեւշատութեանը համար։

Խնամակալութիւնս պարտք կ'զգայ նաեւ իր ջերմագին շնորհակալութիւնը մատուցանելու Ձեր բարձր Սրբազնութեան այս հաստատութեան նկատմամբ իր տածած հայրական խնամոցն համար, նոյնպէս և բարեսէր հասարակութեան, որ առատաձեռնելով իր կամաւոր նպաստները կը հոգայ Որբանոցի կարօտութիւնները ու պէտքերը, որոնց դէմ ունինք միայն Վեհափառ Կայսեր շնորհներն ու հանրային նպաստը. շնորհակալութիւն կը յայտնէ նոյնպէս Ազգային մամուլին, որ այս գթութեան յարկին բարւոյն համար չխնայեր նուիրել իր բարոյական աջակցութիւնը։

Խնամակալութիւնը իր հաշիւները ենթարկելով օրինական քննութեան, կը խնդրէ Ձեր Բարձր Սրբազնութենէն որ նորհ ընէ վաւերացեալ հաշուետոմարին վերադարձնել առ ինքն։

Այս առթիւ մատուցանելով Ձեր Բարձր Սրբազնութեան մեր խորին ակնածանաց հաւատիքը, և խոնարհելով ի համբոյր Ձեր Ս. Աջոյն,

Մնամք անձնուէր աղախինք ձեր
Ի դիմաց Խնամակալութեան
Գալֆաեան Աղջկ. Ազգ. Որբանոցի

Ատենադպիր Ատենապետ
Ի. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. Կ. ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ
Գանձապետ
ՎԱՍԻԼՈՒՀԻ Հ. ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ

ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ
ԳԱԼՖԱԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ ԽԱՍԳԻՒՂԻ
31 Դեկտեմբեր 1905 (Ն. Տ.)

ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻԱՄԵԱՑ

ԾԱԽՔ

Ուտեստ և վառելանիւթի	487.33
Հանդերձեղէն	135.65 1/4
Կալուածական նորոգութ.	20.48 1/2
Կալուածական տուրքի	2.24
Կալծկ. ապահովագրի	10.98 1/2
Աւանդ. տան նորոգութեան	18.24
Պաշտօնէից թոշակի	114.78 1/4
Գրենական պիտոյքի	18.44
Ձեռագործի պիտոյքի	15.71 1/2
Դամի ծախք	24.74 3/4
Զանազան ծախք	61.98 1/2
Վիճակի հասոյթից առաւելութիւն	429.49
	1340.09 1/4

ՀԱՍՈՅԹ

Կայս. Նպաստէ.— Հացի և միսի արժէքը	200
Զանազան նուիրատուութիւնէ.— Դրամական	726.79 1/2
Նիւթական	67
Բաժանորդագրութենէ.	76.46
Կալուածոց վարձքէ.	53.51
Թոշակ և մուտքէ.—	158.40
Գանձանակէ.	18.39
Խոհք և Ցուշք.	2.48
Տոկոսէ.— Գարակէօզեան դրամատունէ	36.73 1/4
Արժէթուղթի գուբոնի արժէքը	32.1/2
	1340.09 1/4

Կշիռ 1905 Դեկտեմբեր 31

Կալուածք, կալուածոց գնահատեալ արժէքը	700.
Արժեթուղթ պատրաստ	17.50
Կարասիք պատրաստ	153.51 1/2
Գոմ պատրաստ կովերու	9.25
Բ. և Ե. Գարակէօզ. դրմտն. պահեստի դրամ	978.76
Մնացուկ պատրաստ դրամ	19.88 1/4
	1878.90 3/4

Վիճակ

1905 Յնվ. 1ի գրմգլխ.	1449.41 3/4
1905 Դկտ. 31ի հասոյթից առաւելութիւն	429.49
	1878.90 3/4

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՔԼԷՄԱՆՍՕՅԻ ՄԷԿ ՃԱՌԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ.— Ներքին գործոց նախարար Մ. Քլէմանսօ, իր հայրենիքը՝ Վանտէ ճամբորդութեան մը միջոցին հացկերոյթի մը նախագահեց, որուն ներկայ էին հազարէ աւելի հրաւիրեալներ։ Քլէմանսօ նշանակալից ճառ մը արտասանեց, որով Վանտէի բնակիչներու առջեւ պարզեց Ֆրանսայի վարչութեան բարիքները, որ 35 տարուան մէջ խաղաղութիւն պարգեւեց երկրին, և բոլոր քաղաքացիական իրաւունքները։ Խօսեցաւ նաեւ օրուան խնդրոյն՝ Եկեղեցիին և Պետութեան բաժանման վրայ, և ըսաւ.—

«Հռոմ կը մերժէ ա՛յնպիսի օրէնք մը, որ առանձնաշնորհումներ կը պարունակէ իրեն համար։ Հռոմ կ'ըսէ մեզի.— «Կա՛մ ամէնը կամ ոչինչ»։ Բայց անցած են այն ժամանակները երբ Հռոմ կրնար ամէն բան ունենալ, հիմա պէտք է գոհանայ ամէնուն ունեցած իրաւունքով, որմէ ինք ալ իր բաժինը ունի։ Այսու հանդերձ, մենք առանձնաշնորհում կ'առաջարկենք, ինք զանոնք կը մերժէ։ Երբ այլ եւս այս բանին վրայ չենք խօսիր, մէյ մըն ալ տեսնես կը պահանջեն մեզմէ որ խօսինք, և բանակցութիւններու մտնենք։ Բանակցի՞լ։ Որո՞ւ հետ։ Արտասահմանի Տէրութեան մը հետ։ Կը պարտաւորին մեզ խօսակցութեան բռնելու ի՛նչ բանի վրայ։ Ֆրանսական օրէնսդրութեան իրաւունքին վրայ։ Բայց պէտք է գիտնալ թէ Ֆրանսական հողին վրայ ուրիշ օտար զօրութիւն չկայ։ Մենք Ֆրանսական իրաւունքով զրահաւորուած ենք, պիտի դիմադրենք կրօնային առող ձեռնարկութիւններու, և ապահով ենք որ ժամանակը մեզի համար կ'աշխատի, ինչպէս նաեւ գիտութիւնը և մարդկային ոգիին բարձրացումը։ Մեր յոյսը ժողովուրդին դաստիարակութեան վրայ է, ո՛չ թէ ա՛յն դաստիարակութեան վրայ, որ իր կրօնային գաղափարները ուրիշներուն պարտաւորիչ ընէ, այն դաստիարակութեան վրայ, որ քաղաքակրթութեան ճամբաները կը լայնցնէ, կրօնական վիճաբանութիւնը ազատ կը ձգէ. վերջապէս լոյս կը սփռէ ճշմարիտ կրօնքին վրայ։ Մենք պիտի աշխատինք որ կրօնային անձկամիտ կրթութիւնը մտքերը չկաշկանդէ, կրօնային միաբանութեանց վրայ այդ կասկածը արդարացած էր, ուստի լուծեցինք զանոնք։ Ներողամտութեան ոգին պէտք է երեւի կրօնային ամէն ըմբռնումներուն մէջ։ Ֆրանսայի արդի վարչութեան նպատակը ա՛յս է ահա, որուն հետամուտ պիտի ըլլայ օրըստօրէական գործունէութեամբ։ Ֆրանսայի ներքին բարօրութեան նախանձախնդիր ամէն Ֆրանսացի այս ոգիով պէտք է տոգորուի, կրօնային դաստիարակութեան համար։

** Վարչապետ Սառիէն եւս Լուհանի մէջ բանախօսելով յայտարարեց թէ բաժանման օրէնքը պիտի գործադրուի, բայց մեղմութեամբ։ Խնդիրը ա՛յն է թէ, ըսաւ, ամէն պարագայի մէջ պետութիւնը ինքզինքը Եկեղեցիին կարծիքներուն պիտի չենթարկէ։

ԴԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԳԱՀԱՃԱՌԸ.—Թագաւորը Խորհրդարանը բացաւ գահաճառով մը, որուն մէջ նախ յայտնեց Դանիոյ արքունիքին համար տխուր և ուրախառիթ դէպքերը, և շնորհակալութիւն յայտնեց Խորհրդարանին անդամներուն, որոնք անցեալ նստաշրջանին իրենց ներկայացուած ծրագիրներուն վրայ երկարօրէն խորհրդակցեցան, և ընդունեցին զանոնք։ Գահաճառը յետոյ ծանոյց զանազան օրինագիծեր, ի մէջ այլոց՝ գիւղախումբերու ընտրութեանց, մաքսերուն, նախարարներուն պատասխանատուութեան, դատական օրէնքին բարեկարգութեան, Հիմնական Օրէնքին 32րդ յօդուածին բարեփոխութեան, գործաւորներուն ապրուստին ապահովութեան, և երկաթուղիներուն տարածութեան համար։

Գահաճառին մէջ ըսուած է նաեւ.— «Ուրախութիւն է մեզի երբ կը հաստատենք թէ օտար Տէրութեանց հետ յարաբերութիւնները բարեկամական են, և կը յուսամ որ ապագային ալ այսպէս պիտի մնան, և վստահ եմ որ Խորհրդարանը պիտի աշխատակցի այս մասին, պահպանելով երկրին և ժողովուրդին անկախութիւնը։ Բարւոք և բարեկամական յարաբերութիւնները աւելի եւս զօրացնելու համար, մտադիր եմ զանազան երկիրներուն վեհապետներուն այցելութիւն տալ։ Համոզուած եմ որ Խորհրդարանը համամիտ պիտի գտնուի ինծի։ Կը յայտարարեմ թէ ժողովուրդին բարւոյն համար ինծի առաջարկուած ամէն խնդիրներուն բաց պիտի պահեմ ականջս, որպէս զի յառաջդիմէ և զարգանայ մեր հայրենիքը։»

ԼՈՐՏ ՌՕԶՊԷՐԻԻ ՄԷԿ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Լորտ Ռօզպէրի անակնկալներով բեղուն է։ Մինչեւ ցարդ բնաւ ծանուցում մը եղած չէր թէ նախկին Վարչապետը իր պարապոյ ժամերը կ'անցընէ գրական գրքի մը պատրաստութեամբ, և թէ իր ուսումնասիրութեան նիւթն էր Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ։ Հետեւաբար, հիանալի և բարեդէպ անակնկալ մըն է յանկարծ ամէրէն վար ինկած գտնել փոքրիկ գիրք մը, «Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ» անպաճոյճ տիտղոսով։ Կենսագրութիւն չէ, ատիկա գրուած է Լորտ Ռանտոլֆի որդւոյն կողմէ, և Լորտ Ռօզպէրի այդ կենսագրութեան բարձր պատիւ մը կուտայ անուանելով զայն «անմեռ կատարելութիւն մը, հրապուրիչ գիրք մը, մին այն առաջին երկվեցեակ, թերեւս առաջին կէս երկվեցեակ կենսագրութիւններէն որոնք մեր լեզուին մէջ գրուած են։» Ռօզպէրիի հատորին նիւթն է միայն, ինչպէս կ'ըսէ ինքը, «յիշատակներ և ուսումնասիրութիւն մը»։ Հեղինակը և Լորտ Ռանտոլֆ միասին էին Իթընի վարժարանին մէջ, Լորտ Ռօզպէրի գրեթէ երկու տարեկան մեծ ըլլալով իր բարեկամէն։

«Ռանտոլֆ Չըրչիլը առաջին անգամ տեսայ Իթընի մէջ — փոքրիկ տղեկ մը վերջին ծայր անմռունչ գլխարկով։ Արդ, այդ օրերուն Իթընի մէջ գլխարկը երեւելի մարդու զաւակ ըլլալու ակնյայտնի նշան մըն էր, ինչպէս կ'ըլլար սպանիական ազնուականութեան մէջ։ Բաց աստի, իր արտաքին երեւոյթն ալ բան մը չէր խոստանար — իր ընկերներն ալ այնպէս էին։ Իմ գալէս առաջ իր երէց եղբայրը մեկնած էր Իթընէն, դպրոցին իշխանութեանց հետ վէճ մը ունենալուն հետեւանքով։ Ռանտոլֆ ինք ալ այն երեւոյթը ունէր թէ կրնար իշխանութեանց հետ խնդիր ունենալով իր եղբօրը վախճանին գալ։»

Օքսֆորտի մէջ, Ռանտոլֆ կայտառ, աշխոյժ, քաղաքավար, այլ կատակասէր մէկն էր, իր ծնողքին և քոյրերուն կուռքը։ Անկանոն կերպով կը կարդար, իր ամէնէն սիրած հեղինակը Կիպպընն էր, բայց իր ժամանակին ամենամեծ մասը կ'անցընէր Պըլլինկտըն Քլէպին քանի մը ընկերներուն հետ։

Տկարուն աշակերտ էր, մասնակի ընտրութիւն մը կը կատարուէր Ուտսթըքի մէջ։ Երկու թեկնածուներէն մին Ռանտոլֆի հայրն էր, իսկ միւսը իր ուսուցիչներէն մին։ Ուսուցիչը իր ընտրական բանախօսութիւններէն մէկուն միջոցին ծանր բառեր գործածեց Ռանտոլֆի հօրը մասին։ Այնուհետեւ Ռանտոլֆ դադրեցաւ ուսուցչին դասախօսութիւններուն ներկայ ըլլալէ։ Այս նպատակաւոր անփութութեան համար Ռանտոլֆ Հոգաբարձութեան ժողովին առջեւ հանուեցաւ։ Տղուն արդարացումը բացարձակ եղաւ և անվերապահելի։ «Տէ՛ր, ըսաւ, ինչպէս կրնամ ներկայ ըլլալ դասախօսութիւններուն ա՛յնպիսի մէկու մը՝ որ հայրս սստահակ կոչած է։ Ինչպէս կրնամ անոր դասերուն ներկայ ըլլալու պարտաւորութիւնս հաշտեցնել ծնողքիս հանդէպ ունեցած պարտաւորութեանս հետ։» Աւանդութիւնը կ'ըսէ թէ Ռանտոլֆ անպարտ դուրս ելաւ Հոգաբարձութեան առջեւէն։

Օքսֆորտէ մեկնելէ վերջ, երկու բարեկամները ժամանակ մը իրարմէ բաժնուած մնացին։ Ռանտոլֆ կանուխ կարգուեցաւ, և ժամանակ մը ընկերութենէն մեկուսացաւ իր բուռն և անխորհուրդ մրցակցութեան հետեւանօք իր մէկ ազգականին դէմ։ 1880ի խորհրդարանական նստաշրջանին էր որ Ռանտոլֆ սկսաւ հանրային ուշադրութիւն հրաւիրել իրեն վրայ, գլխաւորաբար իր յարձակումներով Մր. Կլատսթոնի դէմ, և երբ թէ ասիկա արդէն բաւական զբաղում չըլլայ իրեն, նոյն իսկ սկսաւ իր կուսակցութեան գլխաւոր վարիչներուն դէմ ելնել։ Իր կուսակցութիւնը կը կազմէին Սըր Հ. Ուոլֆ, որ դիւանագիտութիւնը և փորձառութիւնը կը ներկայացնէր։ Սըր Ճօն Կորսթ, որ կը ներկայացնէր կազմակերպութիւն, օրէնք և փորձառութիւն, և Ռանտոլֆ, որ կը հայթայթէր յանդգնութիւն, ձայն և մագնիսականութիւն. երեքն ալ գաղափարներով լի, և անսովոր կարողութիւններով օժտուած։ Մր. Պալֆուր այս գլխաբեկ այլ յանդուգն ոյժին արտաքին պահնորդն էր, ժամանակ մը անոր կը վերաբերէր, բայց ո՛չ անոր մէջ։ Այս կուսակցութեան, որ Չորրորդ կը կոչուէր, նպատակն էր հակառակիլ, արգիլել, նուաստացնել ամէն կարելի միջոցներով։

Երբ Ազատական կառավարութիւնը ինկաւ, և Լորտ Սալզպըրի իր նախարարութիւնը կը կազմէր, Ռանտոլֆ նախարարութեան մէջ մտնելուն պայման դրաւ Սըր Սթէֆորտ Նորթքօթի մեկնումը Երեսփ. Ժողովէն։ Վարչապետը տեղի տուաւ, և Սըր Սթէֆորտ Նորթքօթ համոզուեցաւ քաշուելու Լորտերու Ժողովին մէջ։ Ռանտոլֆ Հնդկական գործոց նախարար եղաւ։ Քիչ ժամանակ վերջ, ա՛յն գիշերը երբ Լորտ Ռօզպէրի սրահի մէջէն երկար բարակ կը քալէր Լորտ Ռանտոլֆի հետ։ Այս վերջինը ըսաւ.— «Լա՛ւ, վերջապէ՛ս, բայց դէչ կատակ չէր։» Լորտ Ռօզպէրի սիկար մը խնդրեց։ Լորտ Ռանտոլֆ իր գրպանին մէջ չունէր, բայց ըսաւ թէ հիմա հատ մը պիտի գտնէր իրեն համար։ Այդ միջոցին անցքին վրայ երեւցաւ մեծահասակ Պառոն մը։ «Հոս մէկը կայ որ լաւ սիկար մը կ'ուզէ», ըսաւ Ռանտոլֆ։ «Երբեք պիտի չմոռնամ», կ'ըսէ Լորտ Ռօզպէրի, «այն գահավէժ և հապճեպ յարգանքը, որով Պառոնը հանեց իր տուփը և հրամցուց իր ամէնէն լաւ և ամէնէն ընտիր սիկարներէն։ Ռանտոլֆի ունեցած դիրքին համար խրատական դաս մըն էր ասիկա։

1886ի ամառնային կարճատեւ նստաշրջանին միջոցին Լորտ Ռանտոլֆ Երեսփ. Ժողովը վարեց մեծ ճարտարութեամբ և անսովոր ժողովրդականութեամբ, իր յաջողութեան գաղտնիքն էր «անձնական օրինակը, կարգապահութիւնը և քաղաքավարութիւնը»։ Դիւանին բոլոր անդամները կը հիացին իրեն վրայ, և առաջին անգամ իր կողմը ունեցաւ բոլոր նախարարները։ Բայց ասիկա երկար չտեւեց։ Ռանտոլֆ Պահպանողականներուն ոտքին փուշն էր, անոնց կուսակցութեան մարդը ըլլալով հանդերձ, Լորտ Սալզպըրի կը տեսնէր որ Ռանտոլֆ արմատական մըն էր։ Ուստի Ռանտոլֆ ինկաւ։

Լորտ Ռօզպէրի կը շարունակէ.— «Ռանտոլֆի բնութիւնը վեհանձն էր բառին ամէնէն ընդարձակ և ճիշդ առումովը, վեհանձն և առատաձիր թէ՛ դրամով և թէ գովեստով, նոյն յատկութենէն կը բղխէին իր աննախանձ ոգին և անձնական հրապոյրը։ Մէկ խօսքով, կատարելապէս մարդկային էր, յանցանքներով ալ լեցուն, ինչպէս ինք ալ լաւ գիտէր զայս, բայց ստորին և աններելի յանցանքներով. բարկացոտ, արհամարհոտ, ջղագրգիռ, բայց վերջին աստիճան ալ սիրուն և շահող»։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈՒԶՎԷԼԹ ԵՒ ՆԱՒԱԶՆԵՐԸ.—Նախագահ Ռուզվէլթ անակնկալ այցելութիւն մը տուաւ Միսուրի զրահաւորին շաբաթ օր Բրօվինսթաունի բացերը (Մասաչուսէց), և ամերիկեան նաւազները հրճուեցուց եղբայրակցելով անոնց հետ։ Նշանառութեան փորձերուն ներկայ ըլլալէ վերջ, թերթերու լուսանկարիչները փափաք յայտնեցին նախագահին պատկերը քաշել, բայց ինքը մերժեց անոնց առջեւ կենալ ինքզինքը չտկելով, եթէ մարտանաւին բոլոր նաւազներուն պատկերն ալ նախագահին պատկերին հետ չքաշուէր։ Այս առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ, մեծ գոհունակութիւն պատճառելով հայրենասէր նաւազներուն և նաւաստիներուն։ Քիչ մը վերջը նախագահը նաւապետին կողմէ հրաւիրուեցաւ իրեն հետ ճաշել, բայց նախագահը ուրիշ օր մը յետաձգեց առարկելով թէ «այսօր տղայոց հետ պիտի ճաշեմ» և արդարեւ ամերիկեան նախագահը գնաց նստաւ պարզ նաւազներուն սեղանին առջեւ, որուն վրայ պաստառ ալ չկար, և կերաւ անոնց պարզուկ ճաշը որ գրեթէ նոյն է բրիտանական նաւատորմին ճաշացուցակին հետ, միայն թէ ամերիկեան նաւազները միշտ լաւ ճերմակ հաց կ'ուտեն կարծր պաքսիմատին տեղ։ Մր. Ռուզվէլթ ճաշէն վերջ, միշտ ուրախ զուարթ, ծխափայտ մը ծխեց, նաւազներուն հետ մէկտեղ, և յայտարարեց թէ վերջին աստիճան ուրախ է այս այցելութենէն։ Սովորական թնդանօթի ողջոյնները արձակել չտուաւ, բայց վեց մարտանաւերու մէջ նաւազներուն խանդավառ ծափահարութիւնը լիուլի վարձատրութիւն մը եղաւ այս զանցառութեան համար։

Միսուրի մարտանաւէն մեկնելէն և կառավարական Մէյֆլաուըր զբօսանաւը երթալէն անմիջապէս վերջ, Մր. Ռուզվէլթ անթել հեռագիր մը ընդունեց Քուպա գացող Մր. Թաֆթէն, որ կացութիւնը կը նկարագրէր Նախագահին։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Անթել հեռագրութեան համար Միջազգային Երկրորդ Համաժողովը գերման կառավարութեան հրաւէրին վրայ, Հոկտեմբեր 3ին սկսաւ Ռայխսթակին մէջ գումարուիլ։ Նիստերը գոնփակ պիտի ըլլան, բայց օրուան խորհրդակցութիւններուն մէկ ամփոփոյթը պիտի հրատարակուի ամէն իրիկուն։ Հարիւրի չափ պատուիրակներ ներկայ են։ Պատուիրակ ղրկող երկիրներն են Արժանթին, Աւստրիա-Մաճառստան, Պելժիա, Պրազիլիա, Չիլի, Դանիա, Գերմանիա, Յունաստան, Մեծն Բրիտանիա, Իտալիա, Ճաբոն, Մեքսիքօ, Մոնաքօ, Մոնթենէկրօ, Հոլանտա, Նորվեկիա, Պարսկաստան, Փորթուկալ, Ռումանիա, Ռուսիա, Սիամ, Սպանիա, Շուէտ, Միացեալ Նահանգները, Ուրուկուէյ։ Չինաստան և Բերու մերժեցին գերման կառավարութեան հրաւէրը, առարկելով թէ յարմար ներկայացուցիչ չունին ղրկելու։ Երկիրներուն մեծ մասը իրենց պատուիրակները ղրկած են հեռագրական և թղթատարական պաշտօնէութենէն, բանակէն և նաւատորմէն։

Այս համաժողովը գումարելու համար գերման կառավարութեան նպատակն է աշխատիլ վերջ մը տալու անթել հեռագրութեան սահմանին մէջ գտնուած իրաց անկանոն վիճակին։ Մարքոնի դրութեամբ ներկայ կայանները իրենցմէ տարբեր կայաններէ հեռագիր չեն ընդունիր։ Հիմա ամբողջ աշխարհի մէջ 217 անթել կայաններ կան երեք յայտնի դրութիւններով հաստատուած,—Մարքոնի, ըՍլապի-Արքօ և տը Ֆօրէսթ։ Ասոնցմէ Մարքոնի ընկերութիւնը ունի 69, ըՍլապի-Արքօ 107 և տը Ֆօրէսթ 41։ 1903ին Պէրլինի մէջ գումարուած առաջին անթել հեռագրի համաժողովին ներկայ եղող ութը կառավարութիւններէն՝ որոնք են Աւստրիա, Գերմանիա, Մեծն Բրիտանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Սպանիա, Ռուսիա և Միացեալ Նահանգները, Մարքոնի Ընկերութեան հետ իրենց առանձին պայմանագրութեանց պատճառաւ՝ Մեծն Բրիտանիա և Իտալիա չստորագրեցին համաժողովին Բրօթօքոլը, որ զանազան յանձնարարութիւններ կը պարունակէր անթել հեռագրութեան միջազգային կանոնադրութիւնը ապահովելու համար։ Այս յանձնարարութիւնները ամփոփուած են այն պայմանագրութեան մէջ, զոր գերման կառավարութիւնը հիմակուան համաժողովին առջեւ կը դնէ։ Պայմանագրութիւնը կը յայտարարէ թէ անթել հեռագրութեան միջազգային կանոնադրութիւնը կը խօսի ծովեզերեայ և շոգենաւային կայաններուն վրայ։ «Ծովեզերեայ կայան» բառը կը նշանակէ իւրաքանչիւր ցամաքային կայան որ անթել հեռագրութիւն ունի, և «նաւային կայան» բառը կը նշանակէ նոյն գործիքը ունեցող իւրաքանչիւր նաւ։ Երկու տեսակ կայաններն ալ պարտաւորուած են բոլոր դրութեամբ հեռագիրներ փոխանակել։ Իւրաքանչիւր կառավարութիւն յանձն կ'առնէ իր ծովեզերեայ կայանները հաղորդակցութեան մէջ դնել բոլոր միւս կայաններուն հետ, և ուրիշ տեղերէ եկած անթել լուրերը իր ցամաքի հեռագրով հաղորդել պէտք եղած տեղերը։ Պայմանագրութիւնը կը տրամադրէ անթել հեռագրութեան միջազգային դիւան մը հաստատել, ուրկէց պիտի անցնին անթել հեռագրութեան վերաբերեալ ամէն խնդիրներ, և կարգաւ պիտի բաշխուին պայմանագրութիւնը ստորագրող զանազան տէրութեանց։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՓՈԹՈՐԿԻՆ ԱՒԵՐՈՒՄՆԵՐԸ.— Նիւ Եորքէ կը հեռագրեն Սեպտ. 30 թուով.— Մեքսիքոյի ծովածոցին Նահանգներէն այսօրուան և երէկի հեռագիրները ցոյց կուտան թէ զարնուած են ամէնէն դէչ փոթորիկէն զոր երբեք փոթորիկներու այդ կեդրոնը արձանագրած ըլլայ։ Մի միայն Մօպիլէի մէջ եղած վնասը երկու միլիոն անգլ. ոսկին կ'անցնի, և 100 մահեր պատճառած են։ Բէնսաքօլայի մէջ շէնքերուն և մթերանոցներուն վնասը 600,000 անգլ. ոսկի է, մահերը 25 ցարդ։ Ասկէց զատ, արտասովոր կերպով ծանր աւերմունք եղած է նաւերուն մէջ, Սանթա Ռօզայի քարանթինայի կայանին մէջ, ուր ցամաքին մէկ մասը բոլորովին կուլ տրուած է ծովէն։ Հիւանդանոց մը ամբողջովին ծով քշուեցաւ։ Այդ միջոցին կային հոն բրիտանական նաւէ մը ութը նաւաստի և երեք հիւանդապահուհիներ։ Մարդոց հինգին դիակները այսօր ծովեզերք քշուեցան։

Կըլֆբօրթի մօտ ծովեզերքը կուտակուած է 30 նաւերու բեկորներով։ Հաթթիսպուրկի նաւային շէնքերուն մէջ 200,000 անգլ. ոսկիի արժողութեամբ բամբակ մթերուած էր։ Ամէնն ալ կորսուեցաւ։ Նոյն բախտին վիճակեցաւ նաեւ Սքրէնթըրի մէջ կուտակուած բամբակը։ Միսիսիբիի ծովածոցին մէջ երեք կղզիներ ծովամոյն եղան, և վեց կեանքեր կորան։ Այս կղզիներէն մէկուն մէջ, Հօրն Այլէնտ, փարոսը իր պահապանին, անոր կնոջը և զաւակին հետ անհետ եղաւ ջուրերուն տակ։ Նշանացի իմաց տրուած էր մարդուն թողուլ իր վտանգաւոր դիրքը, բայց մերժեց։ Ահագին աւերում պատճառած է փոթորիկը ծառերուն և բրինձի արտերուն՝ Միսիսիբիի գետափին վրայ։

Ծովածոցին և Շիփ Այլէնտ երկաթուղիին ուղեւոր փոխադրող մէկ կառախումբին վրայ լուր առնուած չէ, և որովհետեւ պիտի անցնէր փոթորիկէն ողողուած անտառի մը մէջէն, կը վախցուի որ կեանքի ծանր կորուստ կայ։

Ալապամա նաւահանգստին մէջ չորս տուներ միայն կանգուն կը մնան։ Միւսները քշուած են կամ առանց տանիքի։ Մօպիլէի բոլոր եկեղեցիներուն զանգակատունները անհետ եղած են։

Ալապամայի Բօտէնբօրթ և Պայեու Լըպաթրօ քաղաքները աւլուած սրբուած են։ Հարիւրաւոր մղոններու վրայ ծովեզերեայ գիծը զարհուրելի ամայութիւն մը դարձած է, ուր այրեր, կիներ և տղաքներ կը թափառին կէս վայրենացած, ուտելիք և բնակարան կը մուրան ուրիշներէ որոնք իրենցմէ վար չեն մնար։

ՔՐՈՆԻԿ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ
ԳՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ
ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻԻ ՄԷՋ

Ս. Պատրիարք Հայրը, երէկ ժամը 3 1/2ին Մայր եկեղեցի իջաւ, որուն զանգակները սկսան հնչել։ Մայր Տաճարը լոյսերու մէջ կը շողար և Աւագ Խորանը բազմաթիւ մոմերով լուսազարդուած էր։

Ն. Սրբազնութիւն ծանրագին շուրջառ, խաչ և գաւազան առած, Տաճարին Մեծ-Ատեանը առաջնորդուեցաւ, շուրջը ունենալով Կրօն. Ժողովոյ Ատենապետ Տ. Մեսրոպ Արքեպսկ. Սուքիասեան և Տ. Գրիգորիս Արքեպսկ. Յովհաննէսեան, Տ. Մկրտիչ Արքեպսկ. Վեհապետեան, Տ. Արիստակէս եպսկ. Վանքեան, Տ. Գաբրիէլ եպսկ. Ճէվահիրճեան. Տ. Յակոբոս Ծ. վրդ. Շահպազեան, Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ. Կիւլէսէրեան, Տ. Եղնիկ Ծ. վրդ. Գալֆաքճեան, Տ. Զաւէն Ծ. վրդ. Եղիաեան, Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ. Չիլինկիրեան, Տ. Վահրիճ Ծ. վրդ. Շահլամեան, Տ. Ներսէս վրդ. Դանիէլեան, Տ. Ներսէս վրդ. Խապաեան, Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան, Տ. Գրիգորիս վրդ. Գալղճեան, Տ. Կորիւն վրդ. Եսայեան, Տ. Եղնիկ վրդ. Պապաեան, Տ. Եզրաս վրդ. Սաչլեան, Տ. Մատթէոս վրդ. Գայըքճեան, Կրօն. Ժողովոյ անդամ Տ. Կարապետ Ա. քհ. Սեթեան, Տ. Միքայէլ Ա. քհ. Աչճեան, Տ. Հմայեակ քհ. Էքսէրճեան և բազմաթիւ քահանաներ։

Մայր տաճարը լեցուած էր ժողովրդեան երկսեռ խուռն բազմութեամբ մը, որուն մէջ կը նշմարուէին, Քաղաքական և Կրօնական Ժողովներու, Տեառց Խորհուրդներու, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, Թաղ. Խորհուրդներու և ուրիշ պաշտօնական մարմիններու ներկայացուցիչներ, Ցուցնոց եկեղեցիին երէցը, Գալֆայեան Որբանոցին մայր՝ Քրիստինէ մայրապետ, Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը ամբողջութեամբ, ինչպէս նաեւ Մամուլի ներկայացուցիչներ։ Ս. Պատրիարք Հայրը օրուան գոհաբանական աղօթքներուն սկիզբը առաւ «Հայր մեր»ով, ուրկէ յետոյ, դպիրներ ծանրագին շապիկներ հագած և առաջնորդութեամբ երաժշտապետ Գրիգոր էֆ. Մէտէրեանի, երգեցին «Թագաւորեաց Աստուած» շարականը։

Յետոյ Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վրդ. Եղիաեան, Պօղոս առաքեալին մէկ Գիրքը կարդաց յատուկ շեշտերով, որով Առաքեալը կը հաստատէ թէ՝ հաւատացեալք պէտք է որ հաւատարմութեամբ հպատակին իրենց թագաւորին։

Պատ. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Սրբազան կարդաց Մատթէոսի ԻԲ. գլուխ Աւետարանը որ կը պատուիրէ «Տուք զկայսերն՝ կայսեր, և զԱստուծոյն Աստուծոյ»։

Աւետարանէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը առաջնորդութեամբ վարդապետներու և քահանաներու, բեմ ելաւ և ընաբան առնելով «Աւուրս յաւուրս յաւելցես թագաւորի ամաց նորա» խօսքը, ըսաւ թէ այս երգն է զոր հինն Իսրայէլ սովոր էր կրկնել երբ իր երկրին բարօրութեան, իր գործոց յաջողութեան համար մաղթանքներ կը բարձրացնէր առ Աստուած, քանի որ գիտէր թէ երկրի մը բարօրութիւնը և հպատակ ժողովուրդներու հանգստաւէտութեան և երջանկութեան հոգը Աստուծոյ կողմէ յանձնուած է թագաւորներու, որոնք երկրի վրայ Աստուծոյ փոխանորդներն են։ Այսպէս երբ վեհապետներ երկրիս վրայ միշտ կը մտածեն մեր երջանկութեանը համար, երբ իրենց հայրական հովանին անպակաս կ'ընեն մեր վրայէն, և միշտ շնորհներով ու բիւր բարիքներով կ'ողողեն մեզի, իւրաքանչիւր անհատի ամէն պարտականութիւններու առաջինն է իր հանդէպ Վեհապետին ունեցած բոլոր պարտքերը կատարել։ Արդէն այսպէս կը պատուիրէ Քրիստոս մեզի, այսպէս քարոզած են առաքեալներն ու մարգարէները։ Ուրեմն, ինչպէս հինն Իսրայէլացիք, մենք ալ այսօր, ինչպէս միշտ և հանապազ, մեր սրտագին մաղթանքները կը բարձրացնենք առ Աստուած մեր Օգոստափառ Վեհապետին թանկագին կենաց համար։ Ցորչափ մեր Հայ ազգը Օսմանեան հովանիին տակ ապրած է անդորրութեամբ և դարերու ընթացքին մէջ, շարունակ յառաջդիմած է ամէն կերպով. պահած պահպանած է իր կրօնքն ու լեզուն, զարգացուցած է դաստիարակութեան գործը և օր ըստ օրէ յառաջդիմած է առեւտրական ասպարէզին մէջ։ Հայ Ազգը, ինչպէս պատմական շատ մը յիշատակներ կը ցուցնեն, միշտ գուրգուրանք և խնամք վայելած է Օսմ. Փատիշահներէն և այսօր մենք հաւաքուած ենք

հոս՝ որպէս զի եկեղեցական պատուիրանին համաձայն և Իսրայէլացւոց պէս մաղթանքներ բարձրացնենք Երկինք, որ մեր Օգոստափառ Ինքնակալին Ապտ-իւլ-Համիտ Բ. Խան Ղազի Կայսեր երկար ու բարեբաստիկ տարիներ պարգեւէ և Անոր Վեհաշուք հովանին հպատակ Հայ ժողովրդեան վրայէն միշտ և հանապազ անպակաս ընէ»։

Ժողովրդեան ներկայ խուռն բազմութիւնը՝ սրտագին ու բարձրաձայն «ամէն»ներով ձայնակցեցաւ Ն. Սրբազնութեան բարեմաղթութիւններուն։

Գոհաբանական աղօթքէն վերջ, Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Պատրիարքարանի ընդունելութեան սրահը եկաւ իր շուրջը գտնուող եկեղեցականներով և ծանօթ անձնաւորութիւններով, ուր պատուասիրութիւններ և մեծարանքներ եղան։

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ իր հետ ունենալով Պատրիարքարանի աւագ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէնէճեանը, Կայս. Պալատ գնաց իր և իր հօտին հաւատարմական զգացումները մատուցանելու յոտս Կայս. Գահոյից։

Ինչպէս Հայոց, նոյնպէս Հայ-Հռոմէականներու Պատրիարքը, և միւս հոգեւոր պետերը իրենց Մայր եկեղեցիին մէջ կատարած գոհաբանական աղօթքներէն ետք, Կայս. Պալատ գային իրենց գործակատարներուն հետ։

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր ներկայութեան ընդունիլ հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը, Յունաց, Հայոց Պատրիարքները, Հայ-հռոմէականներու Կ. Պատրիարքը, Պուլկարաց Էկզարքը, Հայ-բողոքականներու Ազգապետը, Հրէից Խախամապետը, և Ասորի Մելքիթներու և Քաղդէացիներու Պատր. Փոխանորդները, որոնց ի դիմաց Տ. Յովակիմ Պատրիարք կարդաց երախտագիտական ուղերձ մը։

Տ. Յովակիմ Պատրիարքը վերջացուց իր ուղերձը, աղօթելով Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան և փառքին համար։

Վեհ. Սուլթանը Իր Կայս. Բարձր գոհունակութիւնը յայտնեց հոգեւոր պետերուն և յանձնարարեց Իր Կայս. բարեւները հաղորդել հաւատարիմ հպատակներուն։

Հոգեւոր պետերը կրկին կրկին բարեմաղթութիւններ ընելէ ետք մեկնեցան։

Յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը այցելեց նաեւ Թահսին փաշայի, Հաճի Ալի փաշայի և պալատական աւագանիին, և դարձաւ Բերա՝ իր բնակարանը։

*** Երէկ գիշեր Պատրիարքարանի մէջ սովորականէն աւելի ոգեւորութեամբ և ակնախտիղ ու բազմազան լոյսերու մէջ կատարուեցան օրուան ընդհանուր խրախճանութիւնները։ Խուռն բազմութեան մը մէջ՝ Մայր-վարժարանի երգեցիկ տղաքները՝ Վեհ. Սուլթանին ձօնեալ մաղթերգներ երգեցին, որմէ յետոյ ներկայ գտնուող եկեղեցականաց կողմէ Թրքերէն և հայերէն լեզուաւ բարեմաղթութիւններ արտասանուեցան, վասն թանկագին կենաց և արեւշատութեան Ն. Կայս. Վեհափառութեան։ Միահամուռ և սրտագին «ամէն»ներ պատասխանեցին սոյն բարեմաղթութեանց։ Փոխանորդարանի կողմէ ներկաները մեծարուեցան շաքարեղէններով ու օշարակներով։

*** Վեհ. Սուլթանին Ծննդեան բարեբաստիկ Տարեդարձին առթիւ հանդէս մը տեղի ունեցաւ երէկ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ, նախագահութեամբ հաստատութեան հոգեւոր հովիւ Տ. Վարդան Ծ. Վրդ. Բրոխորոնեանի։ Ս. Յակոբայ որբանոցին որբերն ու որբուհիները Վեհ. Սուլթանին ձօնեալ երգեր երգեցին և Հիւանդանոցի պատրաստարաններէն ուսանող մը երախտագիտական գեղեցիկ ուղերձ մը արտասանեց, Վեհ. Սուլթանին Հիւանդանոցին առատաձեռնած բարիքները թուելով։ Հանդէսին ներկայ կը գտնուէին նաեւ, բաց ի Տնօրէն Յակոբ էֆ. Համամճեանէ, և որբանոցի տնօրէն Նշան էֆ. Թորոսեանէ և Հիւանդանոցի գլխաւոր պաշտօնէութենէն, Նէտի-գուլէի և Սամաթիոյ Սէր-գոմիսէր էֆէնտիները, որոնց հացկերոյթ մը տրուեցաւ յետոյ հաստատութեան մէջ։ Հանդէսը փակեց Տ. Բրոխորոնեան վրդ. բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին համար։ Գիշերը Ազգ. Հիւանդանոցը ինչպէս նաեւ հաստատութեան տնօրէն Յակոբ էֆ. Համամճեանի Նէտի-գուլէի բնակարանը չքնաղապէս լուսազարդուած էին։

*** Այս առթիւ լուսազարդուած էին նաեւ Ս. Յակոբայ և Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցները, մայրաքաղաքիս բոլոր Հայ եկեղեցիներուն դուռները, Ս. Պատրիարք Հօր Բերայի բնակարանը, փոխանորդ Սրբազանին Սամաթիոյ և Տ. Մեսրոպ արքեպս.ի Գում Գաբուի բնակարանները, ինչպէս նաեւ ուրիշ կառավարական Հայ պաշտօնատարներու բնակարանները։

*** Երէկ առտու Գալֆաեան որբանոցի մատրան մէջ եւս Վեհ. Կայսեր Ծննդեան Տարեդարձին առթիւ, մասնաւորապէս գոհաբանական աղօթք մը կատարուեցաւ ի ներկայութեան բոլոր որբուհիներուն։ Այս առթիւ որբանոցի քոյրերէն մին հետեւեալ ուղերձը կարդաց.—

«Սիրեցեալ քոյրերս,

«Բարեկարգ հաստատութեան մը մէջ կը բնակինք, մեր սնունդը, հագուստը միջնակարգ ընտանեաց զաւակներուն ուտեստէն չեն տարբերիր բնաւ։ Մեր վարժարանը բարերար՝ մեր Ամէն. Հայրապետին, Պատ. Խնամակալութեան ջանքով, բարերարներու սատարութեամբ, կրօնի ուսմանց, գիտութիւններու և ձեռարուեստներու մէջ յառաջադէմ քայլեր առնելու կը սկսի։

«Եւ սակայն յուսամ՝ են այս շնորհներ, որոնք կը շռայլուին եօթանասուն խեղճուկ սանուհիներուս։ Մեր մէջ ոչ միայն երիցագոյններ, այլ և ամէնէն կրտսերագոյններն իսկ քաջ գիտեն թէ այդ ամէն շնորհներ, մեր օրապահիկ հացն ու միսը և այլ դրամական կարեւոր նուէրներ և բարձրագոյն պաշտպանութիւն որով կառուցաւ մեր օթեւան հոյակապ, բարձրէն խիստ բարձրէն կը բղխին, մեր գթառատ հայրախնամ Վեհ. Կայսրէն Որու թանկագին կենացը համար ամէն օր կ'աղօթենք։ Իսկ այսօր Ն. Վեհափառութեան Ծննդեան բարեբաստիկ Տարեդարձը տօնելու համար հոս համախմբուած ենք։

«Ուրեմն ի խորոց սրտէ աղաչեմք Աստուծոյ որ մեր սիրեցեալ Վեհապետին Օգոստափառ Սուլթան Համիտ Բ. Կայսեր յամայր ամս արեւշատութիւն պարգեւէ, անսասան պահէ իր փառապանծ Գահուն վրայ և մեր սրտերն երախտագէտ՝ բաղդն ունենան մեծաբարբառ գոչելու, «Կեցցէ՛ յաւէտ հայրախնամ Սուլթան Համիտ Բ. Կայսր մեր Վեհափառ»։

*** Երէկ, Կայս. Ծննդեան Տարեդարձին առթիւ, Մագրիգիւղի Տասեան վարժարանի աշակերտները, դրօշակներ ի ձեռին, ներկայանալով գայմագամ պէյին, Օսմ. ընտիր ուղերձ մը կարդացին և Վեհ. Կայսեր Անուան Ձօնուած երգեր երգեցին։ Գայմագամ պէյը վերջին աստիճան գոհ մնալով՝ շնորհակալութիւն յայտնեց Տեսուչ Պէզազեան էֆ.ի։ Այս գեղատառ Ուղերձը խմբագրած և գրած է վարժարանին Օսմ. լեզուի ուսուցիչ Պետրոս էֆէնտի Կարապետեան։

Հայ-Հռոմէականներու Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան, երէկ առտու նախագահեց գոհաբանական աղօթքին որ կատարուեցաւ Սագըզ Աղաճի Հայ-Հռոմէական Պատրիարքանիստ եկեղեցիին մէջ և յետոյ Կայս. Պալատ գնաց, ուր միւս հոգեւոր պետերուն հետ պատիւը ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և իր հօտին հաւատարմական զգացումները մատուցանելու։ Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ այցելեց նաեւ Պալատական աւագանիին և ընդունուեցաւ մեծարանքներով։

Սագըզ Աղաճի Պատրիարքարանը, ինչպէս նաեւ Հայ-Հռոմէական երեւելիներու բնակարանները լուսազարդուած էին։

Հայ-Բողոքականներու ազգապետ Վսեմ. Յակոբ էֆ. Պօյաճեան երէկ Կայս. Պալատ երթալով ի դիմաց իր հասարակութեան հաւատարմական զգացումներ յայտնեց յոտս Կայս. Գահոյից։

Գիշերը թէ՛ Ազգապետարանը և թէ Վսեմ. Ազգապետ էֆ.ի և Հայ-Բողոքական երեւելիներու բնակարանները լուսազարդուած էին օրուան տօնին առթիւ։

*** Երէկ Կայս. Պալատ գացին Տ. Մեսրոպ արքեպիսկոպոս և Տ. Գէորգ, Տ. Հմայեակ, Տ. Արիստակէս եպիսկոպոսները և երախտագիտական ու շնորհաւորական ուղերձներ մատուցին յոտս Կայս. Գահոյից և արժանացան Կայս. մեծարանաց։

*** Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը շնորհաւորական և երախտագիտական հեռագիր մը ուղղեց Կայս. Պալատ։

*** Երուսաղէմի Պատրիարք Տ. Յարութիւն Սրբազան եւս շնորհաւորական և երախտագիտական հեռագիր մը ուղղեց Կայս. Պալատ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ չորեքշաբթի օր և Կրօն. Ժողովն ու Նպաստից Յանձնաժողովը երեքշաբթի օր հրաւիրուած են նիստ գումարելու։

*** Քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն Մագսուտ Սեպուհ պէյ, իր հրաժարականը ղրկած ըլլալով անցեալ շաբաթ օր, Ս. Պատրիարքը առջի օրուան Խառն Ժողովին ներկայացուց զայն։

*** Քաղաք. Ժողովոյ Բ. ատենադպիրն է ծանօթ դրամատէր Արշակ էֆ. Գարակէօզեան, փոխանակ Վահան էֆ. Սուրէնեանի։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ մայրաքաղաքիս եկեղեցիներու վաքֆ կալուածներու գործը քննելու և անոնց մասին տնօրինութիւն մը ընելու համար, իր անդամներէն մասնախումբ մը կազմեց, որ վաղը պիտի գումարուի Պատրիարքարանին մէջ։ Մասնախումբին անդամներն են, Գէորգ էֆ. Ասլանեան, Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան և Տիրան էֆ. Աշնան։ Մասնախումբը այս առթիւ նկատողութեան պիտի առնէ Թօփ Գաբուի, Գում Գաբուի Դուրսի և այլ Թաղ. Խորհուրդներու կողմէ կալուածներու մասին Պատրիարքարան գրուած նամակներ։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ Դէր-Ատենապետ Տ. Վահրամ Արքեպս. Մանկունի Խառն Ժողովոյ առաջիկայ նիստերէն մէկուն մէջ պիտի առաջարկէ որպէս զի Ժողովին բոլոր որոշումները հաղորդուին Թերթերուն, քանի որ աս կամ այն Թերթը առկէ անկէ սուտ ու սխալ տեղեկութիւններ քաղելով կը հրատարակէ։

ԱՐՄԱՇԻ մէջ Խաչվերացի կիրակի օրը մեծահանդէս նշով պատարագ մատոյց Փոխ-Վանահայր Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդ., որ խիստ գեղեցիկ քարոզ մըն ալ խօսեցաւ։ Մեռելոցին օրը պատարագած է Մայր-Եկեղեցւոյ Տ. Տրդատ քհ. Պօյաճեանը։ Նոյն օրը նախագահութեամբ Դպրեվանուց փոխվանահայր Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդ.ի, Հոգեհանգստեան արարողութիւն մը տեղի ունեցած է վանքին բարերար հանգուցեալ Աբիկ էֆէնտի Ունճեանի հոգւոյն համար։ Այս առթիւ դպրոցական հանդէս մը տեղի ունեցած է, որուն ներկայ գտնուած են նաեւ Տէր և Տիկին Յարութիւն էֆ. Գարամանեան և Տէր և Տիկին Տօքթ. Եաղուպեան։ Նախ երկու աշակերտներ ճառեր կարդացած և Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդ. ալ բանախօսութիւնով մը ի վեր հանած է Աբիկ էֆ.ի բազմաթիւ բարիքները վանքին մասին։ Յետոյ դպրոցին ճակատը զետեղուած է հանգուցեալ բարերարին մեծադիր լուսանկարը։

—Արմաշի այս տարուան հասոյթը եղած է իբր 500 ոսկի. ուխտաւորներուն թիւն ալ 5000ի հասած։

—Մայր Եկեղեցւոյ Տ. Տրդատ քհ. Պօյաճեան, առջի օր Արմաշէն Պոլիս վերադարձաւ։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ իր առջի օրուան նիստին մէջ բեկանեց՝ Մարաշի Կաթող. Փոխանորդ ընտրուած՝ Տ. Բաբգէն Ծ. Վրդ.ի ընտրութիւնը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը այսօր Ազգ. Հիւանդանոց երթալով պիտի այցելէ նորաշէն մատուռը և շէնքը,

ԵՐԶՆԿԱՅԻ Առաջն. Տեղապահ Տ. Եմմանուէլ Վրդ. Պալեան, Վիճակին Կրօն. Ժողովին որոշմամբ Ախսաճօու գիւղը գացած է, ընկերակցութեամբ Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Վարդան քհ.ի և այլոց, օծելու համար նոյն գիւղին նորակառոյց Ս. Մինաս եկեղեցին և երեք պատկերները։ Օծման արարողութեան ներկայ գտնուած է հոծ բազմութիւն մը։ Տ. Եմմանուէլ Վրդ. պատարագելով քարոզ խօսած է։ Այս եկեղեցին բաւական ժամանակէ ի վեր փլած և անգործածելի էր. ի հիմանէ նորոգութեան սատար եղած են, Երզնկացի ոսկերիչ Տեառ Աւետիս Եաբճեան, Պոլսոյ Թագէոսեան և Սաճեան ընտանիքը, որոնց օրհնութեան գրեր ղրկուեցան Պատրիարքարանէ։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Աղքատախնամը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Տիկին Ելպիս Նշաստաճեան և որդիք փոխան ծաղկեպսակի 215 ղրշ. նուիրած են հանգուցեալ Տիկ. Եւտոքսիա Նշաստաճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԵՒՏՈՔՍԻԱ ՆՇԱՍՏԱՃԵԱՆԻ

Երէկ, ժամը 4ին, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը՝ այրի Տիկին Եւտոքսիա Նշաստաճեանի, ի ներկայութեան Հայ և օտարազգի յուղարկաւորներու ընտրեալ բազմութեան մը։ Դագաղը կը կենար չքեղ մահարձի մը վրայ՝ շրջապատուած ծաղկեպսակներէ, զորս ղրկած էին այրի Տիկին Ելպիս Նշաստաճեան, հանգուցեալին զաւակները՝ Լեւոն և Հրաչեայ Նշաստաճեան, և Սամաթիոյ Աղքատախնամը։

Եկեղեցական արարողութեանց կը նախագահէր Տ. Հմայեակ Եպս. Դիմաքսեան՝ իր շուրջը ունենալով Տ. Գէորգ Եպս. Երէցեան, Տ. Վահան Ծ. Վրդ. Տէր-Մինասեան, Տ. Տ. Գրիգոր Ասլանեան, Մարկոս Գարագաշեան և Տիրայր վարդապետները և այլ բազմաթիւ քահանաներ ու դպիրներ։ Արարողութեանց աւարտումէն յետոյ բեմ եկաւ Տ. Հմայեակ Սրբազան և սրտառուչ դամբանական մը խօսելով պարզեց մահուան տխուր պարագան, գովեց հանգուցեալ Տիկնոջ բարեմասնութիւնները, աղքատասիրութիւնը և չկրցաւ թէ անիկա ընտանիքի լաւագոյն մայր մը եղած էր և իր երկու զաւակները՝ Լեւոն և Հրաչեայ էֆ.ները խնամած էր իբրեւ գորովագութ մայր մը և պարտաճանաչ հայր մը. որովհետեւ ամուսինը մեռած ատեն, հանգուցեալ Տիկինը դեռ կեանքի ծաղկատանն մէջ կը գտնուէր, և իր երկու որբերը հազիւ թէ 4—6 տարեկան էին։ Ամուսինը իրեն մեծ հարստութիւն մը թողած չէր, որպէս զի իր զաւակները պէտք եղածին պէս խնամէր և լաւ դաստիարակութիւն մը տար անոնց, սակայն անկուն Տիկինը տոկաց ամէն պատահարի, և մարդ ըրաւ իր երկու զաւակները՝ որոնք այսօր ոսկերչական հրապարակին է՛ն փայլուն դէմքերը կը ներկայացնեն։

Դամբանախօս սրբազանը յաւիտենական հանգիստ մաղթեց հանգուցեալոյն և իր պարագաներուն ալ երկնային մխիթարութիւն։

Յետոյ Թափօրը կազմուելով դագաղը առաջնորդուեցաւ եկեղեցիին ետեւի մեծ դուռը, ուր ներկայ յուղարկաւորները իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին հանգուցեալոյն զաւակաց և պարագաներուն։ Դագաղին ծոպերէն բռնած էին Տեարք, Հրանդ Պապաեան, Յարութիւն Չալըքճեան, Թադէոս Գարագաշ, Արմենակ Միսաքեան, Սարգիս Դապարաճեան, Սըմբատ Սաաթճեան։ Իսկ կերոնները կը կրէին Տեարք, Աղէքսանդր Քարապօտօս օղլու, Նշան Ալէմշահեան, Բարունակ Պապաեան, Գրիգոր Բաքլաճեան, Առաքել Առաքելեան, Ալեքսան Պարթիզպանեան։

Յետոյ դագաղը մեռելակառքի մը մէջ դրուելով փոխադրուեցաւ Պանգալթի Ազգ. գերեզմանատունը ուր հանգուցեալոյն մարմինը ամփոփուեցաւ Նշաստաճեան գերդաստանի յատուկ դամբարանին մէջ։

Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին. Տեարք Յարութիւն Ասլանեան, Սիմոն Փայաքըրեան, Մ. Իզաք Ներքըշթայն, Տօքթ. Այվազեան, Սարգիս Սիմոնօֆ, Ստեփան Պէկեան, Մկրտիչ Շահինազարեան, Արտաշէս Նշաստաճեան. Քէղէոն Լըքսէրճեան, Բարունակ Պապաեան, Օննիկ Նշաստաճեան, Խայիմ Թօլէտօ, Նիքօլաքի Քրիսթիտի, Ռոման Փորթուկալեան, Սեպուհ Նշաստաճեան, Միհրան Սմբատեան, Անտոն Մարաշլեան, Երուանդ Գարամանեան, Մկրտիչ Սէլեան, Հանրի Պայի, Ալէքսանդր Քարապօտօս օղլու, Մարտիկ Գափամաճեան, Գրիգոր Արապեան, Յակոբ Փափազեան, Շուքրի էֆ., Հրանտ Պապաեան, Մ. Քրիաքիտիս, Տիգրան Գազազեան, Մկրտիչ Երամեան, Ղազարոս Խըթիւճեան, Քէրովբէ Մարգարեան, Մաքսուտ Նշաստաճեան, Յարութիւն Կիւմիւշճեան, Թադէոս Գարագաշ, Տիգրան Սվաճեան, Խաչիկ Աւագեան, Գրիգոր Սարրաֆեան, Ստեփան Ազարեան, Երուանդ Մակազեան, Արմենակ Շալճեան, Անտոն Պեաւրաեան, Երուանդ Գույումճեան, Կարապետ Մնտիկեան, Անտոն Աղիքեան, Փարթամ Ստեփանեան, Յակոբ Խորեան, Մկրտիչ Կամացուկեան, Ռափայէլ Մալըմեան, Անթուան Տիւյմէճեան, Արամ Տնտեսեան, Խաչիկ Մանիասեան, Միքայէլեան, Գէորգ Մարգարեան, Ռուբէն Մէլանճեան, Գէորգ Տէմիրճեան, Պետրոս Զինճեան, Գէորգ Չաքըրեան, Ռուբէն Չաքըրեան, Եսայի Փափազեան, Ռուբէն Յ. Գրիգորեան, Աւետիս Աւետիսեան, Սիմոն Ստեփանեան, Ադախանեան, Մաքսուտ Նարկիլէճեան, Միհրան Պաղտիկեան, Պօղոս Պալեան, Յովակիմ Պէրպէրեան, Փարթամ Լօքմակէօզեան, Լեւոն Յովակիմեան, Վարդան Պէզազեան, Միհրան Տէօքմէճեան, Յակոբ Գալֆաեան, Լեւոն Յոլհաննէսեան, Միքայէլ Յակոբեան, Միսաք Չիչէքճեան, Սրապ Ալթունեան, Մեսրուժան Հիւսէյինեան, Նշան Ալէմշահեան, Մեսրոպ Առաքելեան, Լեւոն Չալըքեան, եւն. բազմաթիւ հայ և օտարազգի անձնաւորութիւններ ոսկերիչ, վաճառական եւն։

Մանզումէ իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ այս տխուր առթիւ տեար Լեւոն և Հրաչեայ Նշաստաճեան եղբարց և ազգականներուն ու պարագաներուն։

Նշաստաճեան ընտանիքը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք ներկայ գտնուեցան հանգուցեալ Տիկ. ԵՒՏՈՔՍԻԱ ՆՇԱՍՏԱՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Այրի Տիկին Շնորհիկ Տէրոնեան (ծնեալ Կիւրեղեան), բնիկ Ռոտոսթոցի, որ ամիսէ մը ի վեր կը դարմանուէր Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ, հակառակ տրուած մեծ խնամաց կնքեց իր մահկանացուն Թոքատապի մը հետեւանօք։ Թաղման տխուր հանդէսը կատարուեցաւ առջի օր Հիւանդանոցի նորաշէն մատրան մէջ ի ներկայութեան ազգականաց և բարեկամաց, ուսկից մարմինը տարուելով ամփոփուեցաւ Պալըգլըի Ազգ. գերեզմանատան մէջ։

ԹԱՏՐՈՆ ՄՆԱԿԵԱՆ
ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՄԷՋ
Մնակեան Թատերախումբը վաղը գիշեր, Սկիւտար, Պաղլար Պաշըի Թատրոնը, ժամը 2 1/2ին պիտի ներկայացնէ
ԿՆՈՋ ՄԸ ՏԱՍԸ ՏԱՐՈՒԱՆ ԿԵԱՆՔԸ
Բարոյալից Տրամ 9 արար

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Վեհ. Սուլթանին Ծննդեան Տարեդարձին առթիւ Պոլիս երէկ ցորեկ ամբողջ դրօշազարդուած էր և հանդիսական երեւոյթ մը զգեցած։ Ցորեկին, ըստ սովորութեան, թնդանօթներ արձակուեցան որոշեալ տեղերէ։

Ինչպէս պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ, պաշտօնական շնորհաւորութիւնները կատարուեցան Եըլտըզի Կայս. Պալատին մէջ չքեղօրէն։ Առտուն, Պետական բոլոր քաղաքային, զինուորական և կրօնական բարձր պաշտօնատարները Կայս. Պալատ գային իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու, առաջնորդութեամբ նախարարներուն։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշա, ի դիմաց բոլոր պաշտօնատարներուն, շնորհաւորութիւններ մատոյց յոտս Կայս. Գահոյից և բարեմաղթութիւններ ըրաւ։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ յայտարարել թէ շատ գոհ է այն հաւատարմական ծառայութիւններէն զորս նախարարները կը մատուցանեն թէ՛ Իրեն և թէ Կայս. Երկրին։ Մեծ-Եպարքոսը սրտաբուղխ մաղթանքներով հաւատարմական զգացմանց հաւաստիքը մատոյց։ Կրօնականներուն կողմէ Բէխա-Իւլ-Իւլեմա էֆէնտին շնորհաւորութիւններ մատոյց և արժանացաւ Կայս. մեծարանաց։

Ինչպէս Հայոց և Հայ-Հռոմէականաց, նոյնպէս Յունաց, Պուլկարաց, Քաղդէացւոց և Մելքիթներու Մայր Եկեղեցիներուն մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար, և յետոյ հոգեւոր պետերը Կայս. Պալատ երթալով, արժանացան Կայս. ունկնդրութեան և իրենց հասարակութեանց շնորհաւորութիւնները մատուցին։

Նոյնպէս, Կայս. Պալատ երթալով շնորհաւորութիւններ մատուցին օտար դեսպանատուններու առաջին թարգմանները, Պոլսոյ Առեւտրական, Սեղանաւորական մեծ հաստատութեանց, երկաթուղիներու Տնօրէնները և ականաւոր անձնաւորութիւններ։

*** Վեհ. Սուլթանին Ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երէկ շնորհաւորական հեռագիրներ հասան Կայս. Պալատ Պարսից Շահէն և օտար բոլոր Վեհապետներէն։ Վեհ. Սուլթանը փոխադարձ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

Եգիպտոսի Խտիվը, Մէքքէի Էմիրը, Պուլկարիոյ Իշխանը, Սամոսի Իշխանը, բոլոր կուսակալները, զօրաբանակներու հրամանատարները և օտար Տէրութեանց մօտ Օսմ. ներկայացուցիչներն ալ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Կայս. Պալատ։ Կայս. Պալատին առաջին քարտուղարութիւնը փոխադարձ հեռագիրներով Կայս. Բարձր գոհունակութիւնները հաղորդեց անոնց։

*** Երէկ Կեդր. բանտէն ազատ արձակուեցան 102 բանտարկեալներ, որոնք իրենց պատժին երկու-երրորդ մասը լրացուցած էին։ Գաւառներու բանտերէն ալ նոյն կարգի բանտարկեալներ ազատ թողուեցան։ Ազատ արձակուեցան նաեւ թեթեւ յանցանքով բանտարկուած զինուորականները, ինչպէս նաեւ փոքրաքանակ պարտքերու համար բանտարկեալները, որոնց պարտքը 29000 ղրշ. վճարուեցաւ Կայս. Անձնական Գանձէն։

*** Վեհ. Սուլթանին Ծննդեան բարեբաստիկ Տարեդարձը տօնելու համար արդէն շաբաթէ մը ի վեր էր որ մեծ պատրաստութիւններ տեսնուած էին։ Օդը արդէն պայծառ, աւելի առիթ կ'ընծայէր հանդիսութեանց։ Մայրաքաղաքիս ամէն կողմերը բազմաթիւ չքնաղ դրօշներով և դափնիներով զարդարուած և նաւահանգիստին մէջ բոլոր շոգենաւերը գոյնզգոյն դրօշակներ պարզած, դիւթիչ տեսարան մը կը պարզէին։ Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ բոլոր վաճառատուները դրօշ պարզած էին։ Մեծ Շուկան, Ոսկերչաց Շուկան, Պէզէսթէնը չքեղապէս զարդարուած էին գորգերով և թանկարժէք կերպասներով։ Իսկ գիշերը լուսավառութիւնները և խրախճանութիւնները աննկարագրելի էին։ Պետական բոլոր պաշտօնատուները, նախարարներուն ապարանքները, աստիճանաւորներու և Պետական պաշտօնատարներու, ամէն ազգի երեւելիներու բնակարանները, հանրային հաստատութիւնները, մզկիթները, աշտարակները, Պատրիարքարանները, եկեղեցիները, դպրոցները պահականոցները, Օսմ. Պանքան, Հանր Պարտքի Վարչութիւնը, Քրէտի Լիոնէն, Րէժին, Օսմ. և օտար պահականատները ամբողջ լոյսերու մէջ կը լողային, մէկ խօսքով Պոլիս ամբողջ լուսեղէն հեղեղով մը կը փայլէր և խրախճանութիւնները մինչեւ լոյս տեւեցին։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութեան հինգերորդ մասնաճիւղը կարգուեցաւ ապարաններու քննիչներէն Օսման Նուրի պէյ և Թուրքերէն ներկայացում տուող թատրոններու քննիչ կարգուեցան նոյն Տեսչութեան քարտուղարներէն Շէրէֆէտտին, Ճէմալ, Հիւսէյին ու Սալիմ պէյերը։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց Նախարարութիւնը վաւերացուց Անատոլուի Երկաթուղիին նոր սակացոյցը, ուր, երկաթուղիի շրջակայ տեղերու արտադրութեանց փոխադրութեան համար 100ին 20էն 60 զեղչ մը եղած է։

ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՋՆՋՈՒՄ.— Տարիւլխայրին ծախքերուն համար իբրեւ փոխարէն սահմանուած Պոլսոյ և արուարձաններուն սպանդանոցի յաւելեալ տուրքը ներկայ տարիէն սկսելով մէկ տարուան համար վարձակալութեան տրուած էր Մուսթաֆա Նուրի էֆ.ի և ընկերոջը Նշան էֆ. Հանէսեանի։ Որոշեալ պայմաններուն համաձայն, անոնք չեն տուած Տարիւլխայրի յատկացուած 15 ոսկիի նուէրը. նաեւ յունիս, յուլիս, օգոստոս ու սեպտեմբեր ամիսներուն մասնավճարները՝ 4000 ոսկի, չեն յանձնած կրթական նախարարութեան արկղին։ Ուստի նոյն նախարարութիւնը բրոթէսթօ ըրաւ, բայց նորէն չը հատուցին, որով այդ պաշտօնարանին փաստաբանը դատ բացաւ անոնց դէմ։ Պոլսոյ Հաշտարարի դատարանը առջի օր զբաղեցաւ այդ դատով և մերժեց Մուսթաֆա Նուրի էֆ.ի և Նշան էֆ. Հանէսեանի փաստաբաններուն պատճառաբանութիւնները, որով այդ երկու վարձակալները դատապարտուեցան վերոգրեալ գումարներուն հատուցմանը տոկոսով հանդերձ. նաեւ վարձակալութիւնը ջնջուելով, որոշուեցաւ նորէն աճուրդ կատարել և նոր վարձակալ մը յանձնել։

ՀՐԴԵՀ ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ՄԷՋ.— Այս երեքշաբթի գիշեր, ժամը 3ին, հրդեհ ծագեցաւ Պարտիզակի Ս. Մինաս թաղին մէջ, Իսկոյն Ս. Յակոբ եկեղեցիին և Բողոք. Հայերու ժողովարանին զանգակները սկսան ուժգին հնչել։ Անմիջապէս հրդեհին վայրը փութացին քաղաքին միւտիր Վսեմ. Սէֆֆէր պէյ, Էմլաք քեաթիպի Իպրահիմ էֆ., ոստիկանապետ Թալաթ էֆ., քաղաքապետին կողմէ Աղասի էֆ. Տէր Մկրտիչեան, Բարձր. Վարժարանի փոխտնօրէն Արմենակ էֆ. Տ. Յակոբեան, գիշերօթիկ բոլոր աշակերտներով և ժողովրդեան երկսեռ մեծ բազմութիւն մը։ Հրդեհը պահ մը սպառնաց մեծ համեմատութիւններ առնել, սակայն շնորհիւ ձեռք առնուած յաջող միջոցներուն և երեք խումբ ջրանկրաց անձնուէր ջանքերուն, ամբողջովին այրեցաւ Նշան աղա Միսճեանի տունը միայն, և այսպէս վերահաս մեծ հրդեհի մը առաջքը առնուեցաւ։

ՍՆԱՆԿ.— Հելլենական հիւպատոսարանին դատարանը սնանկ հռչակեց Բերա հաստատուած հելլենացի Սորվանօ վաճառատունը, որուն պարտքը 1300 ոսկի է և պահանջատէրերուն շատերը օտարահպատակ են։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, Հոկտ. 3.— Երեսփ. Ժողովին մէջ, պատերազմական նախարարը պատասխանելով հարցապնդման մը, յայտարարեց թէ «Բացարձակապէս անհրաժեշտ է մեր հին դրութեամբ թնդանօթներուն տեղ նոր դրութեամբ թնդանօթներ դնել։ Հրետանիի յատուկ մեր ռազմանիւթերը բաւական են գոհացում տալու պէտքերուն, բայց պէտք է աւելցնել թնդանօթաձիգ զօրքերու թիւը։ Ասոր համար պէտք է նորը հաստատել հրետաձիգներու 15 զօրագունդ և թնդանօթաձիգներու 14 զօրագունդ։ Նոր հաստատուելիք հրետաձիգներու 15 զօրագունդերէն 8ը պէտք է հաստատուին Աւստրիոյ մէջ և 7ը՝ Հունգարիոյ մէջ։ Բայց այս մասին պատրաստուած օրինագիծները չեմ կրնար ներկայացնել Ժողովին, մինչեւ որ չորոշուի սա խնդիրը թէ առ հասարակ ամբողջ երկի՛րը պէտք է հոգայ պաշտպանութեան համար պէտք եղած հրետանին, թէ Աւստրիոյ համար պէտք եղած հրետանին պէտք է հոգայ Աւստրիա և Հունգարիոյ համար պէտք եղած հրետանին՝ Հունգարիա։ Չեմ կրնար ներկայացնել նաեւ այս օրինագիծները, մինչեւ որ երկու Խորհրդարանները չընդունին նորագիր զինուորները աւելցնելու մասին պատրաստուած օրէնքը։» Նախարարը վերջը ըսաւ թէ այս տարի նորագիր զինուորներ պիտի գործածուին հրետանիին գործածութեան։ Կ'ըսուի թէ աւստրիական ընդհանուր սպայակոյտի պետ Զօրավար Պէքի հրաժարման պատճառն է 1907ի համար պահանջուած արտասովոր վարկերու Աւստրիական Խորհուրդին կողմէ մերժուիլը։ Կ'ըսուի թէ պատերազմական նախարար Մ. Բիդրայխ եւս մտադրութիւն յայտներ է հրաժարելու։

ՓԱՐԻԶ.— Ծովային նախարարը յայտարարեց խմբագրի մը թէ այս ամիս 20 նոր ընդծովեայ մարտանաւերու շինութեան պիտի ձեռնարկուի։

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՄԻՆՏԷՆ

Պէտէլլէրինին նըսֆը լիրա 100 ղուրուշտան նագտէն վէ նըսֆը տիկէրի էվգաֆը Հիւմայունիա մախսուս սուրէթ վէ սէրկի իլէ իյֆա օլունմագ իւզրէ պէտէլաթ միւզայէտէլէրի գըյմէթը մուխամմինէլէրինտէն տուն պուլունմասընտա պինաէն մէճլիսը իտարէճէ թէքրար իլանընա գարար վէրիլէն զիյրտէ մուհարրէր մահլիւլաթա զամ իլէ թալիպ օլանլար վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէր գըյմէթը մուխամմինէլէրինին էօզրիւնտէ միւսավի թէէմին աքչէլէրիյլէ պէրապէր իյլուլըն 25ինճի բազար էրթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գատար էվգաֆը Հիւմայունի մահլիւլաթ իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Գըյմէթը մուխամմինէսի
Պէտէլը միւզայէտէսի

..1250..1000.— Սարըճար գարիյէսինտէ Իսկէլէ սօգաղընտա 4 նումէրօլը պիր օտալը մուգատտէմա պիլլա հավա պիր պապ գայըգխանէ օլուպ, էլէէվմ պիր պապ մաղազասընըն 32 սէհիմ իթիպարըյլա 4 սէհիմի. Էօրիւճի Հիւսէյին.

..11000..8000.— Իւսկիւտարտա Հաճէ Հիւսնիւ Խաթուն մահալլէսինտէ Քիրիչճի սօգաղընտա 5, 7 վէ միւքէրրէր 7 նումէրօլը 9 օտալը 3 պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէլէրի. Բահմի։

..8572..6500.— Զարշուի Քէպիրտէ Քէսէճիլէր սօգաղընտա 80 նումէրօլը չէհրի 160 ղրուշ քիրայա միւթէհամմիլ միւլք մա կէտիկ պիր պապ տիւքքեանըն 7 հիսսէ իթիպարըյլա 3 հիսսէսի. Մուսթաֆա։

..1450..1000.— Զագմագճըլարտա Տայէ Խաթուն մահալլէսինտէ Զագմագճըլար ճատտէսինտէ 26 նումէրօլը չէհրի 70 ղրուշ քիրայա միւթէհամմիլ տիւքքեան կէտիկինին 7 հիսսէ իթիպարըյլա պիր հիսսէսի։ հաֆըզ Էօմէր։

..2500..1500.— Էյրի Գաբուտա Ճէպէճի Պաշը ճատտէսինտէ 5 նումէրօլը պիր գըթա արսանըն պիւթիւնիւ. հաֆըզ Էօմէր։

..5500..4000.—Սարըճար գարիյէսինտէ Եէնի մահալլէ ճատտէսինտէ 75 վէ 15 նումէրօլը ֆէվգինտէ 2 օտալը միւշթէմիլ գահվէ տիւքքեանընըն բուպ հիսսէսի. Էօրիւճիւ Հիւսէյին։

..45000..25000.— Անատօլու Հիսարընտա Մէհմէտ Աղա մահալլէսինտէ Բաղըպ պէյ սօգաղընտա 28 նումէրօլը պիր պապ ախըր իլէ 30 վէ 32 նումէրօլը էլէէվմ պիրի գահվէ, տիկէրի պագգալ օլմագ իւզրէ 2 պապ տիւքքեան իլէ մէզքիւր ախըրա մագլուպ Շէֆթալի սօգաղընտա 2, 4 նումէրօլը ախըրըն թէմամը. հաճի Ահմէտ։

..3400..1000.— Ալթը Մէրմէրտէ Քեաթիպ Մուսալլահէտտին մահալլէսինտէ Գուրու Սիպիլ սօգաղընտա 36 նումէրօլը մուգաթթաալը մահալ իլէ մախլուլ պիր պապ մէնզիլին ըլէրվէճէը վագըֆըյէթ մուայյէն մահալընըն սիւլս հիսսէսի. Մուսթաֆա։

Մէքքէի միւքէրրէմէ վէ Մէտինէի միւնէվվէրէ ղուրէպա խասթախանէ վէ էճզախանէլէրի իչիւն միւպայաասընա լիւզում կէօրիւլէն էճզա վէ էտէվաթը թըպպիյէ վէ ալաթը ճէրահիյէնին միւնագասալարընա իպթիտար օլունաճաղընտան, միւնագասայա տախիլ օլմագ վէ շէրայիթը միւնագասայը անլամագ իսթէյէնլէրին եւգտէ օն նիսպէթինտէ թէէմին աքչէլէրինի վէ եախուտ միւթէպէր վէ միւսաատագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

18 էյլուլ 1322 3—2

Իմարաթը Ամիրէ իչիւն պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպաեաասընա լիւզում կէօրիւլէն 28000 չուվալտան 28800 չուվալա գատար տագիգին պէհէր չուվալը մէճիտի 19 ղրուշ հիսապըյլա 59 ղրուշ 30 բարատա թալիպի էօհտէսինտէ գալմըշ օլտուղընտան, վէ չէհրը հալը րումինին 20 ինճի չարշէնպիհ կիւնիւնէ գատար եւգտէ 5 վէ 21 վէ 23 ինճի բէնճշէնպիհ վէ ճումաաէրթէսի կիւնլէրի տախի 100տէ 10 թէնզիլ գապուլ օլունաճաղընտան, նօգսանըյլա իթա իթմէք իսթէյէնլէրին 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին աքչէլէրինի վէ եախուտ միւթէպէր վէ միւսաատագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյեամը թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

16 իյլուլ 322 5—2

Խազինէի էվգաֆը Հիւմայուն խատէմէ վէ օտաճըլարը իչիւն իմալ իթտիրիլէճէք օլան 53 թագըմ էլպիսէնին պէհէր թագըմը 173 ղրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ գալմըշ օլտուղընտան, վէ չէհրը հալը րումինին 23 ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւնէ գատար 100տէ 5 վէ 25 վէ 26 ընճը բազար էրթէսի վէ սալը կիւնլէրի տախի 100տէ 10 թէնզիլ գապուլ օլունաճաղընտան, նօգսանըյլա իմալ իթմէք իսթէյէնլէրին 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին աքչէլէրինի վէ եախուտ միւթէպէր վէ միւսաատագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյեամը թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

18 իյլուլ 322 3—2

Իմարաթը Ամիրէ իչիւն պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպայաասընա լիւզում կէօրիւլէն 100տէ 25ի թէրէ եաղը վէ 100տէ 75ի գույրուգ իլէ մախլութ 55 պին գըյէի ճէտիտէ եաղըն պէհէր ճէտիտ գըյէսի 7 ղրուշ 33 բարատա թալիպի էօհտէսինտէ գալմըշ օլտու-

ղունտան վէ չէհրը հալը րումինին 23 ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւնէ գատար 100տէ 5 վէ 25 վէ 26 ընճը բազար էրթէսի վէ սալը կիւնլէրի տախի հիւզ-տէ օն թէնզիլ գապուլ օլունաճաղընտան նօգսանըյլա իմալ իթմէք իսթէյէնլէրին 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին աքչէլէրինի վէ եախուտ միւթէպէր վէ միւսաատագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյեամը թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն սաաթ օնա գատար մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։ 2—3

Ֆի 19 Իյլուլ 1322

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ ԽՕՐԱՍԱՆՃԵԱՆ ԽԱՆ

Կեդրոն գիտական, վիպական, դպրոցական եւ մատենադարանի ամեն տեսակ գրքերու

ՆԱԽԱԳՈՅՆ ՀԵՏԵ

ԸՆՏԻՐ ՏՊԱԳԻՐ ՎԻՍԱԳԻՐ ՈՒ ՏՊԱԳԻՐ

Ալյումբոմ, շրջաբերական, համակագլուխ, պահարան, վկայական, վիճակացոյց, բարենիշ, պատուանիշ, եւն. եւն.

Ցանձնարարութեանց առաքում օրը օրին ու ճոյնութեամբ

Գործառնութիւն միշտ կանխիկ

ԳՐԱՏԱՆ ՀԱՍՑԷՆ

درسعادت خوراسانجیان خانده کتبخانهٔ جدید

19—50

ԱՅԼ ԵՒՍ ԲԵՐԱ ՄԻ ԴԻՄԷՔ

գնելու համար ձեր հագուստները, վասն զի Մահմուտ Փաշա, Պամանոս խանի դէմ բացուած

"ԳԵՂԵՑԻԿ ԳԱՄԵԼԻԱ,,

անունով թիւ 96 վաճառատան մէջ պիտի գտնէք ամէն տեսակ զգեստներ կանանց, արանց և տղայոց յատուկ, բոլորն ալ նըբիլ, ձեւաւոր ու դիմացկուն։ Սոյն վաճառատան պետը Մ. Եանի Զարօղուլօ յատկապէս Վիէննայէ բերել տուած է աւստրիացի ձեւող մը որ արուեստին մէջ մեծ հռչակ հանած է իր անթերի ճաշակովը ու մկրատին գեղեցկութեամբը։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուին ի մասնաւորի կանանց բէլըրինէր, սաքօ, մանթօներ, ճաքէթներ, եւն. եւն. ամէնքն ալ վերջին նորաձեւութեան և Բարիզի ու Վիէննայի նորոյթներուն համեմատ պատրաստուած։ Փափաքողներ կրնան չափու վրայ ապսպրել և 2 օրէն ստանալ իրենց զգեստը։ Գիները անմրցելի կերպով աժան են, որուն մասին կրնան համոզուիլ պատուարժան յաճախորդք, անգամ մը իրենց այցելութիւնը տալով։

ԾԱՆՕԹ.—Գաւառային մեծաքանակ յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ 32—4

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԱՐՓԱՃԵԱՆ

ԱՐՏՕՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿՐԹ. ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹ.Ա.

Բանկալթի Պեօյիւքտերէ ճադդէսի թիւ 93 Լուսանկարչատան վրայի աշարքիմանը

Կը ծանուցուի արդոյ հասարակութեան թէ, մանկապարտէզս փոխադրուած է Բանկալթի, թիւ 93 ապարթըմանը, ուր կ'ընդունուին 4էն 12 տարեկան երկսեռ մանուկներ։

Մանկապարտէզիս դրութիւնը Ֆրէօպէլեան է, մտաւոր բարոյական և ֆիզիքական դաստիարակութիւն հաւասարապէս կը ջամբուի, Ֆրանսերէն լեզուի բաւթիւը տղաքը կ'ուսնին անզգալի կերպով և բոլորովին բնական եղանակով։

Դրել, հաշուել, հիւսել, ասեղնագործել և մարմնամարզի խաղերը իրարու խառնուած, զբօսանքի պէս կ'ուսնին մանուկները առանց ճիգի և աշխատութեան։

Դաշնակով երգեցողութիւնը առօրեայ է։ Հակառակ այս բոլոր առաւելութիւններուն մանկապարտէզիս թօշակները խիստ մատչելի են։

Արձակուրդի ամիսներուն մէջ 15 օր միայն գոց է որպէս զի տղաքը տունը մնալով չձանձրանան. քանի որ Մանկապարտէզի մէջ խաղ և ուսումն միասին կիրարկելով կը զուարճանան։

Հիմնադիր Տնօրէնուհի
Ա. ԱՐՓԱՃԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Գ. ՉԱՐՓՃԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Ականջի, քթի, կոկորդի եւ բերնի հիւանդութեանց

Որ երբեմն լեր օգնական բժիշկ պաշտօնավարած է Փարիզի կառավարական հիւանդանոցներուն մէջ, այժմ Կ. Պոլիս վերադարձած ըլլալով, կը բնակի Բերա, Թագսիմ Ճէրր փողոց թիւ 6 (Ֆրանսական հիւանդանոցի ետեւը), և հիւանդ կ'ընդունի բաց ի երկուշաբթիէն ամէն օր կէս օրէ վերջ։

Շաբաթ օրերը ձրի։ 14—40

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ, 1907

Պարունակութիւն ճոխ, ընտիր ու օգտաշատ ամէն դասակարգի ազգայնոց համար. 10 պատկերներով և մրցանակաւոր խնդիրներով։ Հասոյթը Որբանոցին յատկացեալ։ Ընդարձակը 320 էջ 3 դահեկան. համառօտը յաւելուածով 1 դահեկան։

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով, ի Պոլիս և գաւառները։

Կեդրոնատեղի Մատթէոսեան Տպարան, Ամերիգան խան, Կ. Պոլիս։ 20—2

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ԱՅՑԵԼԵՑԷ՛Ք, ՓՈՏՐ ՕԳՏՈՒԻՔ
Երիտասարդներու ճշմարիտ խորհրդատուն

ՏՕՔԹ. ԳԱՐԼՕ ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՖՐՈԴԻՏԵԱՆ ԵՒ ՄԻԶԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ամեն օր, բաց ի Կիրակի օրերէն, կը գտնուի Պէրպէրեան դեղարանը, Կէօքսիւ Փաշա Պօշի ժամը 3էն մինչեւ 6, եւ Պանկ-Պարու Մէրխամէրեան-Պիանքի դեղարանը ժամը 7էն 11։

Ուրբաթ օրերը ձրի

երկու դեղարաններուն մէջ ալ

Տօքթ. Գարլօ Ցակոբեան, իր բազմամեայ փորձառութեամբ և եւրոպական ամէնէն նշանաւոր բժիշկներէն կիրարկած մէթոտներով, արդարապէս և առանց ոևէ հետք թողնելու կը դարմանէ ամէն տեսակ ափրոդիթեան ախտերը, ինչպէս Ջերմամիզութիւն (պէլ սօղուգ գիւլուգու), կուր մըլիդէօ, շանքր մու և սիֆիլիս (ֆրէնկի), ամլութիւն, երազախորհութիւն, տռնակիան անկարողութիւն, և մանաւանդ երիտասարդներու և ծերերու յատուկ դժուարամիզութիւն (ուրէթրի ափիման բիւսկրալ եւ Իփէրդրոֆի տը բրօստադ)։

Ուրոպային բերել տուած նորաձեւ գործիքներով, վերոյիշեալ հիւանդութեանց յատուկ ամէն տեսակ վիրահատական գործողութիւն կը կատարէ արագ և առանց ցաւ պատճառելու։

Մանրադիտական (միքրօսքօբիք) քննութիւնք ափրոդիթեան ախտերու մասին և ամենայն գերծ միզու միջոցներու կիրարկում։

Անվճարդ չէ քաղել թէ առաջին այցելութիւնը միշտ ձրի է։ 45—50

ՃԻՇԴ ՁԵՐ ՈՒԶԱԾԸ

Ունենալ գրատուն մը ուր անմիջապէս, և առանց խաբուած ըլլալու երկիւղի, կարենաս հայթայթել գրենական պէտքերդ, դիւրամատչելի պայմաններով,—պզտիկ առաւելութիւն մը չէ։ Ահա այդ տեսակ գրատան մը բոլոր պայմանները կը լրացնէ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

Որուն տէրը, Յովհաննէս Գրլըճեան, իրեն նշանաբան ընտրած է յաճախորդին գոհունակութեան և շահուն մէջ փնտռել իր օրինաւոր վաստակը։

ԳՐԼԸՃԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ ամէն կարգի հայերէն, Թուրքերէն և Ֆրանսերէն գիրքերէ զատ, կը հայթայթէ Մանկապարտէզի նիւթեր, Աշխարհացոյց քարտէսներ, բնագիտական և բնապատմական պատկերներ, ձեռագործի նիւթեր։ Կ'ստանձնէ նաև տպագրական ամէն տեսակ գործեր։ Դասագիրքերու ճոխ մթերք մը ունի։ Միայն հասցէի չզիմէք, Մեծ Նոր խանի դրան կից, Կեդրոնական նոր գրատուն Յովհաննէս Գրլըճեանի։ 30—10

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396, Բերա, Մեծ Փողոց, 396
(Նեննիի գարեջրատան վրայի յարկը)

Ամենաստորին ցաւած ակռաները վ-յրկեանապէս կը բուժեն. ցաւով զիմել և բուժուած վերադառնալու պայմանով։ Արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն յար և նման բնականին ազատ սերտասանութիւն և կատարեալ ծամողութիւն երաշխաւորեալ։

Դարուս ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ամառները ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր, և ձմեռները առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։ 25—50

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼՈՂԼՈՒՆ
ԹԷՏԱՎԻԻ ԳԱԹԻՍԻ

Տօգթօր ԷՎԼԱՆԳԻՈՒ Էվրոպատա իճրա իթտիկի սօն սէյեահաթընտա Թըպպա սէնի մուվաֆֆագըյեթլէր էլտէ իթմիշ օլմաղլա մումայիլէյհ տախիլէն միւտէյի վէ պէօպրէքլէրի իզաճ իտէճէք աղըր ըլաճլար վէրմէքսիզին պիր հաֆթա զարֆընտա պէլ սօղուգլուղընը գաթիէն թէտավի իտէր. Թէրէտտիւտ իտէնլէրտէն իւճրէթը թէտավի իտէր. Թէրէտտիւտ իտէնլէրտէն իւճրէթը թէտավի խասթալըգ քամիլէն միւնտէֆի օլտուգտան սօնրա ալըրըր։

Դայէթ եէնի վէ Էվրօպատա թաթպիգ օլընան սօն ուսուլ իլէ Ֆրէնկի խասթալըգընը մուվաֆֆագըյեթլէ թամ իլէ թէտավի էտէր. Հէր կիւն սաաթ տէօրթտէն օնա գատար Կալաթատա, Սաքըզաղաճլարտա Գարագէօզ Օղլու Օթէլինին գարշուսընտա լամպաճը տիւքքեանընըն իւզէրինտէ 97 նումէրօլը քէնարի թէտավիխանէսինտէ պուլունուր 50—26

ՍԱՏԱԳԱԹ
ՀԱՋԸՐ ԷԼ ՎԻՍԷ ՄԱԳԱԶԸ

Զարեուի Քեպիրտէ պօsրում խանը եւրունջեան, նօմէրօ 30

Էն ա'լա քումաշլարտան թ'մամ օլունուպ մաղազամըզտա ֆիյաթը օլունան բումբալտան վէ հագգը էլպիսէլէր մէթանէթ վէ զէրաֆէթի ճիհէթլէ բաղըպէթը ամաամէյէճէք մաղազա օլմաղ մըր։ Իչպու մաղազամըզտա հէր նէվ սօն մօտա էրքէք վէ չօճուգ էլպիսէլէրի մէվճուտ օլմաղլա թէշրիֆէ բաղըպէթ պուլունուրանագ զէվգը քիրամըն մէմնուն գալաճաղլարը թէէմին օլունուր. ՖԻԱԹ ՄԱԳԹՈՒ. միւշթէրիլէր իչպու մաղազամըզըն տիկէր մաղազալարտան թէֆրիգը իչիւն (30) նօմէրօսընա վէ ՍԱՏԱԳԱԹ նամընա տիգգաթ իլէմէլէրի թէվսի օլունուր։

ԲՕԼԻՒՐՕՆ ՔԱՐԻԲԱՏԵԱՆ ՎԷ ԷՎԼԱՏԸ

29—50

ԶԻՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸ ԲԻՅԱՆՔՕՍԸ
ՀԱՍԸԼԱԹԸ ՄՈՒՀԱՃԻՐԻՅԷՆԻՆ ՄԷՍԱՐԻՖԸ ԽՈՒՔԵԱՆԻՅԷՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԸՐ

Իքրամիյէլէր Տէրտասէբէտէ Զըրաաթ Պանգասը իտարէի մէրքէզիյէսինիյլէ Քէօբրիւտէքի բինասընտա չէքիլէճէք վէ Օսմանլը Պանգասընըն վէ թէրաքքըյարսա մէզգիւր պանգալար չէքիլիշլարընտա բէկտ օլունուր։

ՏԷՕՐՏՈՒՆՃԻ ՔԷՇԻՏԷ 1 ԹԷՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 322 ԹԱՐԻԽԻՆՏԷ ՏԷՐՏԱՍԷԹՏԷ

Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթը Ճէլիլէսի տաիրէսինտէ ալէնէն իճրա իտիլէճէքտիր։

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՄԷՃՄՈՒԸ ԱՏԷՏԻ 175,000
ԻՔՐԱՄԻՅԷ ԳԱԶԱՆԱՃԱԳ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏԻ 35,000

ՊԻՐԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ 300,000 ՂՐՈՒՇ

2ՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԷ	3ԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԷ	4ԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԷ
100,000 ՂՐՇ.	50,000 ՂՐՇ.	20,000 ՂՐՇ.

ԻՔՐԱՄԻՅԷԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏ ՎԷ ՄԻՔՏԱՐԸ

1	Ատէտ	300,000	Ղուրուշ	Իքրամիյէ				
1	»	100,000	»	»				
1	»	50,000	»	»				
1	»	20,000	»	»				
6	»	60,000	»	»	պէհէրի	10,000	ղուրուշ	
10	»	50,000	»	»	»	5,000	»	
20	»	40,000	»	»	»	2,000	»	
60	»	60,000	»	»	»	1,000	»	
400	»	200,000	»	»	»	500	»	
3000	»	240,000	»	»	»	80	»	
31500	»	630,000	»	»	»	20	»	
35,000		1,750,000						

Քէշիտէ մուամէլէսի Զըրաաթ Պանգասը Մէճլիսը Իտարէսի հէյէթինին մուհաճէրինի վէ Մալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսիյլէ Տիվանը Մուհասէպաթտան վէ Օսմանլը Պանգասընտան թային օլունան զէվաթ հուզուրընտա իճրա օլունուպ, գազանըլան իքրամիյէլէր պիր սէնէ թէնզիլաթ իճրա իտիլմէքսիզին թէտիյէ մամըրա վէ մէճրար 20 գուրուշ հիսապըյլա թէէտիյէ օլունաճաղը կիպի գըլլաճ եանսըտա տախի հէր կիւն չէքիլէն նումէրօլար էրթէսի կիւնիւ կազէթալարա իլան իտիլէճէքտիր։

Պիլէթլէր Տէրտասէթտէ Զըրաաթ Պանգասը իտարէի մէրքէզիյէսիյլէ Քէօբրիւտէքի բինասընտա չիւպէսինտէ վէ պիլ ու մում ... Զըրաաթ Պանգասը շուպէ վէ սանտըգլարը իլէ Օսմանլը Պանգասը շուպէլէրինտէ ֆիրուխթ օլունուր. Թամ իթիպարըյլա 25 ...ի ... 100տէ ... վէ ... պիլէթլէր ... օլունան պիլէթլէր թաթպիգան օլունագ պէտէլի վէրի վէրիլիր։

ԹԱՄ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ	ՆԸՍՖ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ
1 ԱՏԷՏ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ	ՅԱՐԸՄ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ

ԵՌԱՆԿԻՒՆ ՄԱՐՔԱՆ ԱՆՊԱՏՃԱՌ ՓՆՏՌԵՑԷՔ
ԵՐԲ ԼԱՍԹԻՔ ԿԱԼՕՇ ԳՆԷՔ

որովհետեւ Բէթրսպուրկի անխարդախ ռուսական լասթիկները միմիայն այս եռանկիւն մարքան կրողներն են։ Եռանկիւնին մէջ ռուս տառերով պէտք է գրուած ըլլայ

1860 Ս. ՊԷԹԷՐՍՊՈՒՐԿ

Եռանկիւն մարքայով ռուսական անխարդախ լասթիկները իրենց տոկունութեան ու շատ աժան դիմանալուն համար, թէ՛ Եւրոպիոյ և թէ Օսմ. երկիրներուն մէջ միշտ կը փնտռուին յաճախորդներէն, ուստի կալօշ լասթիկ ծախող խանութպաններ հանրութիւնը խաբելով եռանկիւն մարքայով ռուս լասթիկի տեղ անոր կեղծը կուտան ու եռանկիւն մարքայովին գինը կ'առնեն։ Հետեւաբար ո'վ որ փտած ու կեղծ լաստիք գնել չուզեր պէտք է անպատճառ այս եռանկիւն մարքան փնտռէ քալօշ լաստիկներուն տակ։ Օսմ. երկիրներու համար միակ ներկայացուցիչ ՄԱՆՕՒԷԼ Ժ. ՄԻՐՃԱՆՕՖ, Կ. Պոլիս Մէյտանճըգ փողոց թիւ 54, 56։

25—6

ՀԱՋԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՀԱԳԻՆԵՑԻ ԵՒ ԷՖՐԷՄԻ ՓԱՅՏՂԱՆԸ

Եւրոպայէն ներածուած խառնուած ... ամէնէն նախանձելի ..., այս խայծղանը, որ Օսմանեան Արձանագրութիւն ... արժանացած է։ ... է և ... բեր։ Օսմանեան ... արժանացած է և ... բաղէտ յանձնարարուած է ... Տօքթ. ... Այս խայծղանը եթէ ... դգալով մը խմելու ջուրին խառնելով ... ամէն կարգէ ... հիւանդութեանց դէմ կը պաշտպանէ մարդը։

Արագօրէն կը բուժէ հազը, հարբուխը, ... , ... , գժուարաշնչութիւնը, թոքախտի ... , մարթի հիւանդութիւններ և ... գործարաններու տկարութիւնը։

Կը ծախուի Պոլսոյ ... ամէն մեծ դեղարաններու և ... մէջ։ Կ. Պոլսոյ համար գինն է 5 ... 2

ԴԵՂԱՐԱՆ
Վ. ՔԷՕՄՒՒՐՃԵԱՆ

Բերա, Մեծ Փողոց թիւ 57, Թագսիմ, Զանգան Աբարթըմանին ներքեւ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Յարգոյ Հասարակութեան որ, տարի մը է վեր հաստատած սոյն դեղարանս, թէ՛ խղճամիտ սպասարկութեան, թէ՛ ճշտապահութեան և մանաւանդ գիներու չափաւորութեան շնորհիւ՝ քիչ ատենի մէջ արժանացած է ընդհանուրին վստահութեան և հաւանութեան։

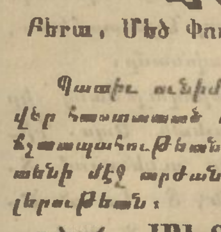

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻ.— Ցարգելի յաճախորդաց դիւրութեան համար այս անգամ Տալմաձիայէն յատուկ յանձնարարութեամբ մեծաքանակ միջատասպան փոշի բերել տուած ըլլալով, մեծ ու պզտիկ մասնաւոր տուփերու մէջ պատրաստ կը ծախուին, որ վայրկենապէս կ'սպանէ և կ'ոչնչացնէ մլուկը (բաճրապիթի), լուն (բիրէ) և ամէն միջատներ։ Ասոնք կը ծախուին խիստ դիւրամատչելի գիներով։

Դեղարանս կ'այցելեն ծանօթ մասնագէտ Բժիշկներ՝ դիմող հիւանդներու կատարեալ խնամք հայթայթելու համար։ Իսկ Երեքշաբթի օրերը ձրի դարմանումներ կ'ըլլան։

Դեղարանս կ'այցելէ նաև ամէն օր՝ կանանց երեխայ անընտական մազերը՝ (մօրուք կամ պեխ) հիմնապէս անհետացնող կնախտաբոյժ ՏՕՔԹ. ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆ, ժամը 7—10 (Ը. Թ.)։

Կը գտնուի նաեւ կարող Ատամնաբոյժ մը՝ որ իրեն դիմողներուն ակռայի բոլոր հիւանդութիւնները կը դարմանէ և արհեստական անթերի ակռաներ կը շինէ։ Դեղարանիս մէջ կը գտնուի նաև այս ճիւղին համար անհրաժեշտ՝ ակռայի փոշի, նաև անոր ջուրը և ասանձին վրձիններ։

Ուստի կը խնդրեմ Յարգոյ Հասարակութենէն որ հաճի պատուել զմեզ՝ փորձով համոզուելու համար մեր հրապարակային խոստումներուն։ 42—50

ՁԱՅՆ ՄԷՕՀԻՐ

Ֆի 1322 էյլուլ րումինին 20ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ Մահարզատէ էլհաճ Մէհմէտ» խանէյէ պիր գըթա մէօհիւրիւմիւ մա 4 ատէտ լիրաի օսմ., պիր չանթա տէրունինտէ գազաէն զայ իթմիշ օլտուղըմտան, մէզքիւր մէօհիւրիւմէ հիչ պիր քիմսէյէ պօրճըմ օլմատըղընը իլան օլընըր։

ՄԱՃԱՐԶԱՏԷ ԷԼՀԱՃ ՄԷՀՄԷՏ
21 աւգոս. 1906

ՄԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԻՔ

մինչեւ որ չտեսնէք և չուսումնասիրէք խիստ աժան սակագինները և խիստ դիւրաձեռն պայմանները

"ՖՐԻՏՐԻԽ ՎԻԼՀԵԼՄ,, Ի
"Friedrich Wilhelm,,

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՊԵՐԼԻՆ, 1866ԻՆ
Կ. գործէ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ուշադրի հսկողութեան տակ

Ապահովագրութիւն կեանքի, ընտանեկան, դրամագլխի և մանկական թոշակներու, եւն. եւն.

ՄԻՆՉԵՒ 1905 ԴԵԿՏ.Ի ՎԵՐՋԸ
ԿՆՔՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1,040,000,000 Ֆր.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ (...)
82,069,055 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ՖՕՆՏ
117,268,910 Ֆր.

ԳԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ ՄԻՆՉԵՒ 1905
25,403,875 Ֆր.

2,015,988 ... ապահովագրուած են մինչեւ 1906 Յունվար 1

Ընկերութեան դրամատուներն են
Օսմ. Կայս. Պանքա
Բ... (Գերմ. Կայս. Պանքա)
Ս. ... դրամատունը

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Ճ. Կ. ՃՕՆՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.
J. G. Johnson & Cie

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴԻՄԱՑ
Թ...ն Խ... ՂԱԼԱԹԻԱ
Կ. ՊՈԼԻՍ

Ա...ւոր գործակալներ կը փնտռուին ... յանձ... պայմաններով։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Քրէտի Լիոնէի դրամատունը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ Սուլթան Համամ իր Պոլսոյ մասնաճիւղին մէջ հաստատած է դրամարկղեր, որոնք հասարակութեան տրամադրութեան տակ պիտի գտնուին, և որոնց մէջ կարելի պիտի ըլլայ ի պահ դնել արժէթուղթեր, վաւերագրեր, գոհարեղէններ, դրամ, բաժնեթուղթեր, պարտաթուղթեր, պետական թուղթեր, պանքնօթներ բնտանեկան թուղթեր, սեփականաթուղթեր են.։

Ամէն մարդ անշուշտ մեծ շահ ունի իր թանկագին առարկաները ի պահ տալուն մէջ, քանի որ զանոնք միանգամ ընդ միշտ ապահոված կ'ըլլայ գողութեան և հրդեհի ամէն վնասներուն դէմ։

Դրամարկղերը որոնք շատ աժան գինով մը վարձու կը տրուին, գոյութիւն ունեցող ամէն տեսակ դրամարկղերուն մէջ ամենակատարեալներն են, ինչպէս նաեւ ամէնէն ամուրները։

Անոնք գիշեր ցերեկ անդադար հըսկողութեան տակ կը գտնուին, իւրաքանչիւր դրամարկղի իւրաքանչիւր բաժանում, միայն մէկ բանալի ունի։

Բանալին վարձակալին կը յանձնուի և վարձակալը ինք իր կողմէ կրնայ ուզածին պէս գաղտնի հանգամանք մը տալ կղպելու և բանալու գործողութեան։

Վարձակալը ամէն օր կրնայ իր վարձած դրամարկղը գործածել առտուան 8½էն մինչեւ իրիկուան 6ը։ (Ը. Ե.)։ 13—35

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ
ԱԺԱՆ ԱԺԱՆ ԳՆԵԼ

Եղանակիս յատուկ վայելուչ և դիմացկուն մանչու և աղջկան հագուստներ, կիներու համար տաք և մետաքս ... , պլուզներ, Թաֆթա և պաթիստ միսոններ, ֆիստան ցուներ, ֆլուտքօս և բարակ չագիկներ կանանց և երէկմաղոց համար, Թօշինակ, հովանոց, օժիտի յատուկ ճերմակեղէն, վերջապէս գործածութեան համար ամէն տեսակ իրեղէններ։ Հաճեցէք դիմել Սուլթան Համամ, Տիգրանեան խան թիւ 4, 5. 7 վաճառատունը ուր պիտի գտնէք Եւրոպայէն նոր հասած աշխարհիկ ապրանքներու ճոխ մթերք մը, անհիւթերտ կերպով աժան գիներով։ Փորձեցէք անգամ մը այցելել և գոհ մնալնիդ անտարակուսելի է։ 17

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ
ՏՈՒՓԸ 50 ՂՐՈՒՇ, ԿԷՍ ՏՈՒՓԸ 27 ՂՐՇ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ց. ԳԱՍԱԷՐԵԱՆ